

Mehmet Şehu

MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞININ TECRÜBESİ VE MİLLİ ORDUMUZUN GELİŞMESİ ÜZERİNE

politik-ideolojik
ARDIÇLIK

ÖNSÖZ

Mehmet Şehu yoldaşın "Milli Kurtuluş Savaşımızın Tecrübesi ve Milli Ordumuzun Gelişmesi Üzerine" adlı broşürü, ilk defa Halk Ordusu Siyasi Bürosu'nun gözetiminde yayınlandı. Bu broşür, 18 Nisan 1947'de ordumuzun önde gelen kadrolarının, ordu genel kurmayı tarafından düzenlenen toplantısına sunulan bir rapordur.

Bu rapor, ordumuz içinde taban tabana zıt iki çizginin mücadele halinde olduğu bir dönemde hazırlanmış ve sunulmuştur. O dönemde, bir yanda ordumuza hizmet gören sözde "Yugoslav askeri danışmanlarının" ve işbirlikçilerinin ordumuza zorla kabul ettirmek istedikleri "Yugoslav gelişme yolu" çizgisi vardı. Öte yandan, Mehmet Şehu yoldaşın ve ordu kadrolarının ezici çoğunluğunun büyük bir cesaretle, kararlılıkla ve ısrarla savunduğu, partimizin doğru çizgisini temel alan bir çizgi vardır. Bu çizgi, Yugoslav sözde "askerlik sanatını" reddediyor, Milli Kurtuluş Savaşımızın başarılı tecrübesiyle, şanlı Sovyet ordusunun başarılı tecrübesini birleştiriyordu. Ordumuzu halen dünyanın en ileri sanatı olan Stalinci askerlik biliminin rehberliğinde bir ordu haline getirmek için mücadele ediyordu.

Yugoslav revizyonistlerinin ordumuz içindeki çabaları, Milli Kurtuluş Savaşımızın başarılı tecrübesini ve Sovyet askerlik sanatını özümlemenin şart olduğunu inkâr etmekte. Amaçları ordumuzu tasfiye etmek ve onu Yugoslav ordusunun içinde eritmekti. Bütün bunlar, halkımızın hürriyet ve bağımsızlığını ortadan kaldırmaya, Arnavutluk'u Yugoslavya'nın yedin-

ci bir cumhuriyeti yapmaya yönelen genel bir plâna dahildi.

Ama bilindiği gibi Yugoslav revizyonistlerinin bu çabaları aşağılık bir yenilgiyle sonuçlandı. Başta Enver Hoca olmak üzere Partimiz Merkez Komitesinin sağlıklı kısmı Milli Kurtuluş Savaşımızın ve Sovyet Ordusunun tecrübesini temel olarak kararlı bir şekilde mücadele etti. Ve partimizin doğru Marksist-Leninist çizgisini cesaretle savundu. Ordumuzun gelişmesiyle ilgili bütün revizyonist ve düşman tezleri reddetti ve ordumuzu zafere götürdü. Partimizin ordu konusundaki bu doğru çizgisi, bu broşürün ileri sürdüğü tezlerde bütünüyle yansımaktadır.

"Birinci Yıldırım Tugayının Hayatından Hatıralar" broşüründen ve halkımız tarihinin en şanlı destanı Milli Kurtuluş Savaşını anlatan "Tirana'nın Kurtuluş Muharebesi" kitabından sonra, Mehmet Şehu yoldaş yeni bir kitap yayınlıyor.

Mehmet Şehu yoldaş, partizan savaşımızın tecrübeli komutanı ve yöneticisi olarak, kurtuluştan sonra bir süre Genel Kurmay Başkanlığı görevini yerine getirmiştir. Marksizm-Leninizm ustalarının kurtuluş ordusu ve partizan savaşı ile ilgili öğretilerine, partimizin karar ve talimatlarına, Milli Kurtuluş Ordumuzun ve Sovyet Ordusunun tecrübesine dayanarak halkımızın ve ordumuzun Milli Kurtuluş Savaşı tecrübesini, her zamanki kavrayışlılık, kararlılık ve titizliği ile kısaltılmış ve ilkelere uygun bir şekilde bize sunmaktadır. Bu broşür ordumuzun mücadeleci yolunu teorik ve pratik bakımdan genelleştirmekte, ülkenin durumuna, zamanın şartları ve meselelerine ve onları çözmek için partinin kullandığı yol ve araçlara tamamen uygun bir şekilde, ordunun doğuşunu, gelişimini ve çelikleşmesini tayin eden şartları ve etkenleri tahlil etmektedir.

Mehmet Şehu yoldaş, bu raporu sunalı onbeş

yıl geçtiği halde değerinden birşey kaybetmemiştir. Raporda halkımızın şanlı mücadelesi, kahramanlığı, partizanlarımızın vasıfları anlatılmaktadır. Düşman tarafından işgal edilmiş ufak bir ülkenin somut şartları içinde, yabancı işgalcilere ve vatan hainlerine karşı savaşı örgütleyen, başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu Merkez Komitesinin yönetimindeki partimizin doğru, akıllı ve apaçık çizgisi bütün büyüklüğü ile ortaya çıkmaktadır. Partimiz, halkımızı tek bir milli kurtuluş cephesinde topladı, halk ordusunu yarattı ve ülkenin kurtuluş mücadelesini, halk iktidarının kuruluşunu başarı ile yönetti. Bugün de, sosyalist toplumun tamamen inşası çalışmasında halkı akıllı ve olgun bir şekilde yönetiyor.

O zamandan beri halk ordumuz, Partinin ve hükümetin devamlı dikkati, kadrolarının ve bütün üyelerinin yorulmak bilmez çalışması sayesinde, daha yüksek bir seviyeye erişti. Çelikleşti ve modernleşti; yeni silahlarla ve tekniklerle donandı. Ordumuz, o zaman eksik olan bütün silah ve donatım çeşitlerine sahiptir. Fakat bugünkü değişik şartlarda da, elimizdeki broşürden öğrendiğimiz tecrübeyi, modern askerlik bilgisi ve halk ordusunun bugünkü kurallarıyla birleştirdiğimizde, ordunun eğitimi, yetişmesi ve daha da çelikleşmesi için faydalı bilgiler elde ederiz.

Broşür dört kısma bölünmüştür. "Milli Kurtuluş Ordusunun Yaratılması ve Gelişmesi"başlıklı birinci kısımda yazar, faşistlerin işgalinden sonra ülkemizde ortaya çıkan durumun ve Partinin yönetimi altında halkımızın mücadelesinin etraflı bir tahlilini yapıyor.Bu bölümde, silahlı ayaklanma ve onun geçirdiği aşamayı anlatırken, her safhanın özelliklerini örgütlenme ve mücadele biçimlerini ve yollarını tam bir doğrulukla belirtmiştir. Savaşın bütün ülkenin kurtuluşuna ve halk iktidarının

kuruluşuna kadar izlediği yükseliş çizgisini bilimsel olarak ortaya koyuyor. Bu broşürde okuyucular yazarın da belirttiği gibi, Partimizin Marksist-Leninist bir parti olarak belirleyici özelliklerinden birini ifade eden büyük bir gerçeği bulacaklardır:

> "Halk, siyasi bakımdan yetiştirildiği, savaşın zorlukları ve tehlikeleriyle karşılaşmaya hazır duruma geldiği, mücadele etmek üzere örgütlendiği ve seferber olduğu zaman, her türlü güçlük karşısında cesaretini korudu ve mücadelede zafer kazandı."

Kurtuluştan sonra olduğu gibi, savaş sırasında da Parti, acı da olsa her zaman halka gerçeği söyledi. Halk da özlemlerini gerçekleştirmek için kararlılıkla, cesaret ve yiğitlikle her türlü güçlüğün üstesinden geldi.

"Partizan savaşının (Milli Kurtuluş Savaşının) tecrübesi" adlı ikinci bölümde yapılan tahlil, partimiz ve yönetimi tarafından Marksizm-Leninizm evrensel gerçeğinin ülkemizin somut şarlarına yaratıcı bir şekilde uygulanmasıdır. Mehmet Şehu yoldaş, inandırıcı bir şekilde göstermiştir ki, bir halk, ancak kendi ordusu tarafından savunulabilir. Başında sadık bir yönetime sahip ve yaptığının bilincinde olan bir halk, ne kadar küçük olursa olsun mücadele edebilir ve kendinden büyük bir düşmanı yenebilir. Broşürde partizan savaşının tecrübesi genelleştirilmektedir. Savaşın kazanılması için her şart altında geçerli ve vazgeçilmez olan bir kaç temel ilke üzerine dikkat çekilmektedir. Bu ilkeler: Devrimci bilinç, sonuna kadar mücadele azmi, kesin darbe ilkesi, hücum ruhu, baskın, inisyatif yani bağımsız karar verme, ve çarpışmada süreklilik.

Yazarın yerinde olarak belirttiği gibi, Milli Kurtuluş Savaşı bize devrimci askerlik sanatının şu ilkelerini öğretti: "Savaşta sabit kurallar ve değişmez formüller olmaz. savaş, her kural ve kararın, durumun değişmesine göre gelişme gösterdiği bir etkenler ve unsurlar bütünüdür." Bugün talim gören gerektiğinde savaşacak olan her asker için bu ders son derece yararlıdır.

Üçücü bölümde, yazar partizan ordusuyla düzenli orduyu karşılaştırıyor: Örgütlenme ve kurtuluşta, silahlanmada ve taktikte meydana gelen değişiklikleri, savaşta düzenli ordunun ve partizan ordusunun oynadığı rolü ve yerini inceliyor. Bizde büyük bir başarı ile gerçekleştirildiği gibi partizan ordusunun düzenli bir orduya dönüştürülmesinin mümkün olduğunu ve bunun düşmanı yenmek için mutlaka gerekli olduğunu ortaya koyuyor.

Baskın, hareket kaabiliyeti, hücum ruhu, inisyatif, arazi şartlarından yararlanmasını bilmek, düşmanı elverişsiz arazide harekete mecbur etmek, ve daha bunun gibi bir çok subjektif unsur hâla geçerlidir. Bu taktik ilkeler ülkemizin şarlarında partizan birliklerimiz tarafından uygulanmış ve broşürün yazarı tarafından değiştirilmiştir. Günümüzde bu taktik ilkeler, savaşın diğer gerekleriyle birleştirildiği zaman ordumuzun savaşma gücünü gitgide artıracaklardır.

"Arnavutluk Şartlarında Askerî Hareket Üzerine Bazı Genel Görünüşler" adlı son bölümünde, Mehmet Şehu yoldaş, yudumuzun özelliklerini ele almakta, "Dağlarımızın yüzyıllardır halkımızın müttefiki olduğunu" belirtmek, dağlık arazinin özelliklerinin ordunun örgütlenmesi, silâhlanması, taktiği ve talimi üzerindeki etkisini göstermektedir. çeşitli silâh ve hizmet türlerinin partizan savaşında oynadıkları rolü ve önemleri-

ni, ve daha bir çok talim ve eğitim meselesini ele almaktadır. Yazar şuna dikkati çekiyor:

> "Ama kırlık alanda da, dağlarda verilen savaşta da, şartlar, arazi ve zaman ne olursa olsun, silâhların gelişmesi ne olursa olsun, bunlardan bağımsız olarak savaşın kaderini tayin eden tek etken, insandır".

Bu bizim askeri kurtuluşumuzda bir dizi tedbir ve görevi belirleyen temel ilkedir. bundan çıkardığımız sonuca göre insanla yapılan çalışma, komutanların, siyasi organların, ordudaki gençlik ve parti örgütlerinin devamlı bir görevidir. Bu çalışma,halka,partiye, yurda sadakatle hizmet etmesi için eğitilmesi ve çelikleştirilmesi, sosyalist bilincinin yükseltilmesi, proleter enternasyonalizmi ruhuyla eğitilmesidir.

Bu broşürde yazar tarafından ele alınan meseleler, ordumuz için, özellikle subay ve genaraller kadrolarımız için, bu dönemi yaşamış genç subaylarımız için büyük bir değer taşımaktadır. Milli Kurtuluş Savaşımızın çok zengin tecrübelerini daha iyi kavramalarını, böylece siyasi ve askeri ufuklarını genişletmelerini, ordumuzu git gide daha güçlendirmelerini ve modernleştirmelerini sağlayacaktır. Kuşkusuz,bu broşürü okuyan herkes, günün şartlarına ve partimizin ordumuzdan beklediği görevlere uygun olarak, alınacak pratik tedbirler hakkında sonuçlara varacaktır.

Mehmet Şehu yoldaşın, bu broşürü, Marksizm-Leninizm ölümsüz derslerinin ve parti talimatlarının temeli üzerinde askeri düşüncenin daha da geliştirilmesine çalışacak olanlar için, mücadelemizin ve kurtuluş sonrasi yıllarının çok zengin tecrübesini askeri-siyasi ve mesleki-teknik eğitimleri içinde, daha büyük bir irade ve azimle incelemeyi görev bilecek ordu kadroları

için büyük bir ders, büyük bir teşviktir. sosyalist anayurdumuzun savunma gücünün ilerde daha da yükseltilmesi için gösterilen büyük çabalara yeni bir katkıdır.

HALK ORDUSU SİYASİ BÜROSU.

GİRİŞ

Bu rapor,halk ordumuzun siyasi bürosunun teşebbüsüyle ilk olarak yayınlanıyor. İlk metnin adı, "Milli Kurtuluş Savaşının Tecrübesi ve Milli Ordumuzun Gelişmesi Üzerine Tezler" idi. ilk defa, 18 Nisan 1947 de, ordumuzun önde gelen kadrolarının, ordu genel kurmayının çağırısı üzerine Tirana'da yapılan toplantısında yazarın kendisi tarafından bir rapor şeklinde sunuldu.

Bu raporun yazılı sunulduğu 1947 de ordumuz içerisinde, iki zıt eğilim arasında ilân edilmemiş fakat şiddetli bir mücadele vardı. bir yanda, "Yugoslav deneyi"ne dayanarak ordumuza "Yugoslav çizgisini" zorla kabul ettirmeye çalışan Yugoslav "askeri danışmanlarının", modern askeri sanatını ve Sovyet askerlik sanatının ilke ve tecrübelerini tamamen reddeden revizyonist eğilimi vardı. Öte yandan, partimizin doğru çizgisine dayanan, "Yugoslav-sözde- askerlik sanatından" arınmak ve ordumuzu modernleşme yoluna koymak istiyen, Milli Kurtuluş Savaşımızın parlak tecrübesinin mirasına ve şanlı Sovyet ordusunun tecrübesine, dünyanın en gelişmiş askerlik sanatı olan Stalinci askerlik sanatına dayanan eğilim vardı. Revizyonist Yugoslav yönetimi, ordumuza sözde yardım eden Yugoslav "askeri uzmanları" ve hain Koçi Coce'nin elabaşılık ettiği, ülkemizdeki ajanları vasıtasıyla, Yugoslav tezini kabul ettirmek, Milli Kurtuluş Savaşımızın değerli tecrübesini tamamen unutturmak, Sovyet askerlik sanatını kavramamızı engellemek ve ordu-

muzu "Yugoslav gelişme yoluna" sokarak, Yugoslav ordusu içinde tamamen eritip, halkımızın özgürlüğünü yok etmek yolunda büyük çaba gösterdiler.

Başında Enver Hoca yoldaş olmak üzere Partimiz Merkez Komitesinin en sağlıklı kısmı, Yugoslav revizyonistlerinin ve casuslarının düşmanca usüllerini, plânlarını ve faaliyetlerini anlamakla kalmadı, Partimizin doğru çizgisini savunarak bunlara karşı koydu, ordunun gelişmesiyle ilgili bütün revizyonist tezleri reddetti ve ordumuzu tek doğru çizgi olan, Sovyet ordusunun ve Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesinin doğru çizgisinde yönetti.

1947'nin başında Yugoslav yönetimi, ordumuzu kendi iradesi altına sokma çabalarını yoğunlaştırdı. Aynı yılın ocak ayında Yugoslav Genel Kurmayı, Belgrat'ta Yugoslav ordusunun bütün önde gelen kadrolarının katıldığı büyük bir toplantı düzenledi. Ordumuzu temsil eden Genel Kurmay Başkanı ve Ordumuz Siyasi Büro Başkanı da davetli olarak toplantıya katıldılar. Toplantıda, biri Yugoslav Genel Kurmayı, öteki Yugoslav ordusu siyasi bürosu tarafından iki önemli rapor verildi. İki raporda da, Yugoslav ordusunun modernleştirilmesi için izlenecek yoldan söz ediliyordu. Baştanbaşa revizyonist ve Troçkist tezlerle dolu olan bu milliyetçi, şöven, gerici ve sovyet düşmanı iki rapor, Sovyet ordusunun tarihi tecrübesini ve Sovyet ordusunun zaferinin Yugoslavya için kurtarıcı rolünü inkâr ediyordu. Sözde "Yugoslav askerlik sanatını" ve sözde "Yugoslav deneyi"ni yüceltiyor, onlara evrensel bir değer veriyor. Toplantının sonunda büyük bir akşam yemeği verildi. Başta toplantının çalışmalarını övgüler düzen Tito olmak üzere, bütün Yugoslav yöneticileri orada idiler.

Nisan 1947'de sunulan "Milli Kurtuluş Savaşının Tecrübeleri ve Milli Ordumuzun Geliştirilmesi Üzerine Tezler" raporu, Yugoslav Genel Kurmayı tarafından düzenlenen bu Belgrat Toplantısının tezlerini tamamen çürütmek için yazılmıştır. İşte bu sebepten tezlerin başlıca sonucunda şöyle deniyor: "Ordumuzun örgütlenme ve askeri eğitiminde izliyeceği yol, Milli Kurtulus Savasımızın başarılı tecrübesinin mirası ve gelistirilmesi ve Sovyet ordusunun tecrübesine dayanır.

Aradan 15 yıl geçti. Ordumuzun gelişmesinin, Sovyet ordusunun tecrübelerine ve Milli Kurtuluş Savaşımızın mirasına, onun başarılı tecrübelerinin geliştirilmesine dayanmak zorunda olduğu yolundaki kararından bir şey kaybetmedi. Asla da kaybetmeyecektir. Sovyet ordusunun tecrübesi ve Sovyet askerlik sanatı derken ne anlıyoruz? Biz ve bütün Marksistler için, Lenin ve Stalin'in yönetimi altında uzun ihtilâlci yıllar boyunca, Sovyet ordusunun edindiği şanlı tecrübeler, yani Sovyet askerlik sanatı, evrensel niteliğe sahiptir. Bütün doğmatik ve revizyonist etkilerden arınmıştır.

J.W.Stalin'in ölümünden sonra, Sovyet ordusu, Sovyetler Birliği, Sosyalist kamp, Enternasyonal Komünist ve işçi hareketi bahtsızlığa uğradı: Başta Nikita Kuruşçef olmak üzere bir dönekler ve revizyonisler gurubu, Sovyetler Birliğinin yönetimini ele geçirdi. Bunların tek amacı: Marksist olan herşeyi yok etmek, revizyonist ve troçkist olan herşeyi bunun yerine geçirmektir. Bugünkü Sovyet yönetimi, Stalinci askerlik sanatının ve Sovyet ordusunun evrensel tecrübesinin yerine revizyonist, Troçkist burjuva askerlik sanatını geçirmeye çalışıyor. Aynen revizyonist Yugoslav yöneticileri ve diğer bütün emperyalist uşakları gibi, başta Nikita Kuruşçef olmak üzere

bugünkü Sovyet yöneticileri insan unsurunun savaştaki tayin edici rolönü inkâr ederek insanın yerine silâhı (tekniği) koyan "felsefe"yi pazarliyorlar. Revizyonistler büyük bir gürültü ile:"Atom ve Hidrojen bombasının ve füzenin keşfiyle savaşların özelliği değişmiştir. Haklı ve haksız savaşlar arasındaki ayırım kalkmıştır artık bütün savaşlar haksızdır, çünkü termonükleer bir savaşta yenen ve yenilen yoktur, bütün insanlık mahvolur" diyorlar. Bu yüzden, revizyonistlere göre, "ne pahasına olursa olsun barış lâzımdır! Bununla, sosyalist ülkeler "her ne pahasına olursa olsunbarış"ı sağlamak üzere emperyalizme karşı her türlü tavizi vermeli, hatta onun saldırılarına teslim olmalı demek istiyorlar Revizyonist politikasının ve Kuruşçefçi "askeri doktrin"in aslı budur. Ama bu bir askeri doktrin değildir; Sovyetler Birliğine, barışa ve komünizme ihanettir.Biz, savaşta insan unsurunun rolünü tamamen yok eden, "bütün gücü" silâha ve tekniğe tanıyan böylebir"doktrine" karşıyız.

Sovyet ordusunun evrensel tecrübesinin gerçek askerlik sanatı olan Leninist ve Stalinist askerlik sanatı, bize sanayi ve tekniğin gelişmesi ile silâhın öneminin arttığının, fakat onun asla insanın yerini tutmayacağını öğretir. Silâh savaşın pasif unsurudur; insan ise canlı, aktif, bilinçli unsurdur; savaşın hareketli ve temel unsuru insandır. Savas tekniğinin gelismesi ne olursa olsun,her hal ve şartta savaşın kaderini tayin eden insandır. Sovyet ordusunun ve onun askerlik sanatının ve tecrübesine her zaman bağlıyız ve Sovyet askerlik sanatını inkâr eden, onun yerine revizyonist sanatı koymak isteyen revizyonistlerinin çabalarının boşa çıkacağına inanıyoruz. Çünkü emperyelizm ve onun beslemesi revizyonizm bir gün mutlaka aynı mezara gömülecektir. Bu, insanlığın gelişmesinin bir objektif

kanunudur. Emperyalislerin ve revizyonistlerin çabaları bu kanunu değiştiremez.

Bu raporun sunulduğu 1947 den beri Halk Ordumuz, Milli Kutuluş Savaşımızın ve Sovyet ordusunun evrensel tecrübesine dayanarak, modernleşme yolunda büyük adımlarla ilerledi. Ordumuzun askeri ve siyasi kadroları, Milli Kurtuluş Savaşımızın başarılı tecrübesini sürdürmektedirler. onlar bu savaşı yaşadılar ve yönettiler. Aynı zamanda onlardan yüzlerce ve binlercesi, Sovyetler Birliğinde askeri ve siyasi okulları bitirmişlerdir. Sovyet ordusunun evrensel tecrübesini sürdürmektedirler. "İki ayağı üstüne basan" yani Milli Kurtuluş Savaşımızın olumlu tecrübesine olduğu kadar, Sovyet ordusunun evrensel tecrübesine de dayanan ordumuzun, modernleşme yolunda büyük adımlarla yürüyebilmek için hiç bir eksiği yoktur. Halk ordumuz, bütün dış düşmanların saldırılarına karşı, Sosyalist anavatanın başarıyla savunulmasında halk iktidarının ve partinin elinde büyük, etkili ve sağlam bir kuvvet, güçlü ve emin bir silâh haline gelmiştir.

Tirana Ocak 1962

Milli Ordumuz(1) Milli kurtuluş savaşında , Arnavutluk Halkının ülkeyi yabancı işgalcilerden ve vatan hainlerinden kurtarmak için verdiği savaşta doğdu.

Milli ordumuz artık Milli Kurtuluş Savaşındaki aşamasında değildir. Gelişme yolunda bir kaç yıllık yol aldı. Milli Kurtuluş Savaşınındeğerli tecrübesini iyice incelemek, bu tecrübenin bize bıraktığı mirası ve ordumuzun hangi gelişme yolunu izlemesi gerektiğini görmek, görevimizdir.

Milli Kurtuluş Savaşı yıllarını yaşamış yüksek rütbeli subaylarla yapılan bu toplantı, bu tecrübeye bağlı bütün tezleri somutlaştırmaya yetmez. Bu tezler, ancak hepimizin kendini adadığı ortak bir çalışma sonunda somutlaşabilir. İşte bu sebeple, bu raporda size Milli Kurtuluş Savaşının tecrübesi üzerine bir ön çalışma sunup, çıkardığımız sonuçları tartışmak istiyoruz Hepimiz, bu tahlilin kapsamını derinleştirmek, görüşlerimizi belirtmek, ve ordumuzu geliştirmek için sağlam bir çalışma yapmak zorundayız.

---

(1) Kurtuluştan sonra ordumuzun adı "Milli Ordu" idi. Daha sonra bugünkü adı olan "Halk Ordusu" adını aldı.

I

MİLLİ KURTULUŞ ORDUSUNUN YARATILMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

İtalyan faşizminin Arnavutluk'a yerleşmesinden sonra Arnavutluk halkının tarihinde yeni bir dönem başlıyordu; kıtlık, yoksulluk ve en karanlık kölelik dönemi. İtalyanlar topraklarımıza kendi eyaletlerinden biri gibi yerleştiler Topraklarımızı, bütün milli zenginliklerimizi, halkımız için kutsal olan herşeyi elimizden aldılar. Ülkemizi büyük bir kışlaya çevirdiler ve birçok askeri birliklerini yerleştirdiler. Arnavutluk'u bir "talim alanı" ve diğer Balkan halklarına karşı saldırılarında bir üs olarak kullandılar. Bir zamanlar, Osmanlıların ve Zogo'nun hizmetinde olan, halkın iç düşmanları, faşizmin sadık uşakları ve maşaları haline geldiler.

Böyle bir durumda halkımız şu ikisinden birini seçecekti: Ya, bağımsızlık ve milli özgürlükler uğruna faşizme karşı eşit olmayan güçlerle savaşa girişmek, ya da hakareti, yoksulluğu, kıtlığı, utancı, uşaklığı, ulus ve halk olarak yok olmayı kabullenmek. Bu defa durum 1912'den, 1920'den, 1924'den önceki gibi değildi. Bu defa, halkımız, ülkenin yabancı boyunduruğundan kurtarılması, iç gericiliğin yok edilmesi ve Demokratik Halk Hükümetinin kurulması için milli kurtuluş savaşı verecekti.

Geçmişteki hataları tekrar etmemeli idik. Arnavutluk halkı amacına varabilmek için ihtilâlci bir siyasi parti tarafından örgütlenmeli, harekete geçirilmeli ve yönetilmeli idi. Bu görevi kim yüklenebilirdi? Arnavutluk halkını Milli Kurtuluş Savaşında kim harekete geçirip, örgütleyip, yönetebilirdi? Bu, Komünist Partisi'nden başkası olamazdı. Ve Arnavutluk Komünist Partisi 8 Kasım 1941 günü doğdu.

Arnavutluk Komünist Partisi, doğduğu andan itibaren ihtilâlci çalışmasına girişti. Onu son derece güç görevler bekliyordu. Geçmiş savaşların ve mücadelelerin tecrübesi, ihtilâlci ve doğru bir siyasi yönetim olmadıkça, halkın hiçbir gayretinin onu başarıya götüremiyeceğini gösteriyordu. Komünist Partisi, geniş halk yığınlarını harekete geçirmek, onları milli kurtuluş ve halk ihtilâli yolunda eğitmek, faşist işgalcilere ve vatan hainlerine karşı silahlı savaş vermek üzere onları teşkilâtlandırmak zorunda idi. Bütün halkın silahlı ayaklanmasından başka hiçbir selâmet yolu yoktu. Komünist Partisi de bu yolu tuttu. Kuruluşunu takiboden ilk günlerden itibaren bildiriler, mitingler ve düzenlediği kongrelerle, kitle ajitasyonuna girişti. Arnavutluk Kominist Partisi Merkez Komitesi 1941'deki bir bildirisiyle durumu şöyle koyuyordu:

> "İtalyan faşizmi iki yıldan fazla bir süredir ülkemizi istilâ etti. En zalim vahşeti yapıyor. Onun maşaları haline gelen bazı vatan hainleri Arnavutların yardımıyla da bizi milli bağımsızlığımızdan mahrum etti. Bizi milliyetsizleştirmek, gençliği çürütmek ve okulları İtalyanlaştırmak için uğraşıyor. İki yıldan fazladır düşman, ülkemizi balkanlarda

yayılmak için bir üs, kardeş Yunan ve Yugoslav halklarının milli bağımsızlıklarına karşı bir savaş alanı gibi kullandı: Şehir ve köylerimizi bombalıyarak, şehirli ve köylülerin mallarını ve yuvasını yıktı; komşu ülkeler halklarının milli kurtuluş hareketlerini kanla boğmak için bizi oralara jandarma olarak gönderdi. İtalyan faşizmi topraklarımızı kendine mal etti... Din maskesi altında fesat saçıyor... Halkı ekmeğinden mahrum ediyor ve köylünün buğdayına ve hayvanına el koyuyor...Böyle bir durum karşısında elleri bağlı kalamayız. Bu sebeple, ülkesini gerçekten seven bütün namuslu Arnavutları, güçlerimizi birleştirmeye ve milli kurtuluş için savaşmaya çağırıyoruz. YILMADAN SAVAŞ. İŞGALCİLERE KARŞI TAKINMAK ZORUNDA OLDUĞUMUZ TEK TAVIR BUDUR. Her Arnavutluk vatandaşı, Milli Kurtuluş Savaşının, düşmanı yenmeye azimli birer eri olmalıdır. Mücadelemiz, teşkilâtlanmak ve güçlenmek zorundadır. Bütün Arnavutlar silahları kapıp birliklerimize katılmalıdırlar. Bu birliklerin mücadelesi, Arnavutluk halkının faşist kölelikten kurtulma ve hür yaşama azminin en doğru ifadesidir.(1)

İşte 1941'de Arnavutluk'ta durum böyle idi. Bu yazı Partimizin, halkın milli kurtuluş mücadelesi konusundaki çizgisini yansıtır. Partimiz düşman karşısında "YILMADAN SAVAŞ" tavrını sonuna kadar yürüttü. Bu şiar, halkımızın silahlı

(1) Parti arşivinden.

savaş çağrısıydı. İsyan, hiçbir uzlaşma kabul etmeksizin sonuna kadar varmalıydı. Parti,silahlı halk ayaklanmasının bütün sonuçlarını düşündü. Milli Kurtuluş Mücadelesinin gelişmesinin ve zafere kadar mücadeleyi örgütlemenin en uygun şekillerini, zafer yolunu gördü. Silahlı isyan konusunda Marksist teorinin şu esasına bağlı kaldı:

> "...Bütün sonuçlarıyla kabul edilmedikçe silahlı isyana asla girişilemez. İsyan, üstünlüğün her gün taraf değiştirebileceği bir kuvvetler dengesidir: düşman güçler, örgütlenme, disiplin, geleneksel otorite gibi bütün imkânlara sahiptirler;eğer düşman kuvvetlerine karşı üstün bir güçle savaşılmazsa başarısızlığa uğranır. Buna karşılık, isyan bir kere başladı mı, kararlı olmak ve hücuma geçmek şarttır." (2)

Partimiz, Milli Kurtuluş Cephesini ve halkın silahlı ayaklanmasını örgütledi. Ayaklanmamız, yani Milli Kurtuluş Mücadelesi, aşağıdaki şekilde sıralayabileceğimiz aşamalardan geçti:

1. Küçük hareketler (gerillalar) dönemi,
2. Savaş müfrezeleri dönemi,
3. Taburlar ve alaylar dönemi,
4. Tugaylar dönemi,
5. Büyük birlikler (tümenler ve ordular) dönemi.

İşte Milli Ordumuz bu aşamalardan geçerek kuruldu. Bu aşamaları kısaca gözden geçirelim:

---

(2) Karl Marx"Seçme Yazılar" 2.Cilt, s.119-121 İtalyanca baskı. Moskova 1944

1. KÜÇÜK HAREKETLER (GERİLLALAR) DÖNEMİ

Başlangıçta işgalcilere karşi mücadelenin en uygun şekilleri grevler ve gösteriler, toplu protestolardı. Ancak, 1941'in sonlarına doğru, bu mücadele biçimi somut şartlara artık uymuyordu: İtalyan faşistleri ve hain hükümetin jandarmaları bu gösterileri silahla bastırıyorlardı. Gösteri yapan kitlelerin üstüne faşistlerin ateş açması, gösterilerin artık düşmanla mücadelenin esas biçimi olamayacağını ortaya koyuyordu. Hareketimiz bu mücadele şeklinin sınırlarını aşmıştı ve daha yüksek bir aşamaya, düşmana karşı halkın silahlı mücadelesi aşamasına getirmesi gerekliydi. Bu yüzden, mücadeleyi örgütleyen ve yöneten parti, yeni mücadele biçimi üzerine kesin talimatını verdi. Yeni mücadele biçimi ne olmalıydı? Bu bir anda, bütün halkın genel isyanı mıydı? Böyle birşey, siyasi bir hazırlık ve üstün bir askeri örgüt olmaksızın imkânsızdı. Bu yüzden parti, casusları ve hainleri imha etmek ve düşmanın depolarına, telefon hatlarına ve bu gibi yerlere karşı küçük hareketlere girişecek gerilla birliklerinin kurulması talimatını verdi. Casusların ve hainlerin imhası Arnavutluk'un bütün şehirlerinde başladı. Bunlar, Parti organları tarafından örgütlenmiş küçük partizan birlikleri tarafından yapılıyordu. Parti, bu birliklerin teşkilâtına ve teknik askeri eğitimlerine özel bir itina gösterdi. Gerillalar, casuslara ve hainlere karşı sık sık suikastler yapıyor, depolara saldırıp yakıyorlar, ayrı düşmüş düşman müfrezelerini rahat ettirmiyor, ve banka-

lara, faşist bürolarına, bu gibi yerlere hücum ediyorlardı.

Rusya'da 1900'den önce, "Narodnik" denen popülistlerin uyguladığı terör(suikastler), ve Milli Kurtuluş Savaşımızdaki suikastler arasında ne fark vardı? Popülistlerin bireyci terör usülleriyle bizim hareketlerimizi benzetmek yanlış olur. Popülistlerin şiddet hareketleri, ihtilâlci genel hareket yolunda kitlelerin örgütlenmesine dayanmayan, tersine tecrit olmuş bireyci hareketler niteliğindeydi ve hep öyle kalıyordu. Popülistler kitleleri "kahraman"ların ardından ardından gitmek zorunda olan "cahiller sürüsü" olarak görüyorlardı. Bireyci terör yolu ile ihtilâl yapabileceklerini sanıyorlardı. Popülistlerin şiddet hareketleri, kitlelerin silahlı isyanlarını hazırlıyan bir mücadele biçimi değil, tek mücadele yolu idi. Bizim düzenlediğimiz suikastler ve hücumlar ise tamamen başka nitelikteydi. Bizde bu hücumlar, daha ileri mücadele biçimlerine geçişi hazırlamaya hizmet eden mücadele şekillerinden sadece biriydi. Örgütlü ve plânlıydılar ve yeni gelişmeleri hazırlıyorlardı. Elverişli zamanı kollanarak yapılıyordu ve mücadelenin ilk döneminde baş vurulması gerekliydi. Hücumlarımız tecrit olmuş eylemler değildi, kitle gösterileri tarafından destekleniyordu ve bu hücumlarla birlikte kitleler açık mücadeleye çağırılıyordu. Bunlar sahsi intikam hareketleri değil, askeri eylemlerdi. Lenin bu konuda şöyle der:

> "Terörün (1) kitlelerin ruh haliyle ilgisi yoktur. Kitlenin mücadelesine yöneticiler yetişmiyordu. Bu terör, onların ayaklanmaya karşı çe-

(1) Sözkonusu olan, Popülistlerin uyguladığı bireyci terördür.

kingenliklerini ve ayaklanmanın gerekli şartlarının olmayışının bir neticesidir -aynı zamanda onların bir niteliği ve durumun ölçüsüdür.. Savaşan birliklerin partizan hareketleri ise, doğrudan doğruya kitle mücadelesinin yöneticilerini yetiştirirler...Bunlar asla, isyanın gerekli şartlarının yokluğunun ya da ayaklanmaya karşı bir çekingenliğin neticesi değil, tam tersine isyanın bir parçasıdırlar". (1)

Partizan savaşının bu biçimi, Rusya'da büyük Ekim Devrimi'nden önce ve devrim sırasında ve başka halkların ihtilâlci ayaklanmalarında olduğu gibi, bizde de kaçınılmaz ve zorunluydu. Çok sayıda ve küçük çaptaki bu hareketler, partizan taktiğinin başlangıç unsurlarıdır. Düşmana endişe ve zarar verir. Durumunu sarsar. Öte yandan kitlelerin maneviyatlarını yükseltir ve onları ayaklanma yolunda harekete geçirir.

Gerilla birlikleri şehirlerin yanısıra köylük alanlar a da kuruldu. Bunlar düşmanla faal olarak savaşan birliklerden çok birer propaganda birliği idiler. Bu durum tabiiydi. Çünkü bu birliklerin görevi köylerde ajitasyon yapmak, kitleleri siyasi yönden hazırlamak, partizan birliklerini ve halk iktidarını örgütlemekti.Bunun sebebi, düşman hedeflerinin şehirlerde yoğun olması ve Partimizin köylerde ajitasyon yapmak için yeteri kadar kadrosu olmaması idi.Bundan birliklerimizin siyasi vasıfları ortaya çıkıyor. Daha ilerde göreceğimiz gibi, bütün birliklerin bu siyasi vasıflara sahip olması, ihtilâlci ayaklanmayı yürüten bütün askeri teşkilât-

(1) Lenin, "Bütün Eserler" 9.Cilt, s.26-27, Rusça baskı.

lar için kesinlikle gereklidir.

Gerilla birlikleri Halk Kurtuluş Ordusunun hakiki önderleri olmuştur. Bu birlikler, komünist parti taraftarı ya da partisiz olan gönüllülerden kurulmuştu ve silahlıydı. Bu birliklerin iyi çalıştıkları yerlerde kitleler partiye ve cepheye daha sıkı bağlandılar. Bu yerlerde, birliklerin büyümesi ve ordunun kuruluşu için en sağlam temeller atıldı.

2. SAVAŞ MÜCADELELERİ DÖNEMİ

Gerillalar döneminin hangi tarihte sona erdiği, hangi tarihte Savaş Müfrezeleri dönemine geçildiği kesinlikle söylenemez. Bu iki askeri örgütlenme biçimi içiçedir. 1942'nin sonlarında, gerillalarımızın darbeleri altında düşman, halkın direnişini kırmak için halka karşı azgın bir saldırıya girişmek zorunda kaldı. Binlerce Arnavut hapsedildi veya İtalya'da zindanlara atıldı, birçoğu faşistler tarafından vuruldu veya asıldı. İşgalcilerin halkımız üzerindeki zulmü bir kat daha ağırlaştı. Düşman, gerillaların faaliyet bölgelerinde geniş çapta askeri harekete girişti. Gerilla biçimi örgütlenme artık günün ihtiyaçlarına cevap vermiyordu. Savaş, gerillalarımızın imkân ve yeteneklerininüstünde bir şiddete ulaşmıştı. Ajitasyon çalışmasının askeri hareketten ayrılması gerekiyordu. Gerilla birlikleri daha büyük birlikler haline getirilmeliydi. Yani savaş müfrezeleri kurulmalı idi.

Bu yüzden Arnavutluk Komünist Partisi Merkez Komitesi, Partizan müfrezeleri kurulması talimatını verdi. Bu müfrezeler 50-60 kişiden oluşuyordu. Müfrezenin başında bir komutan ve bir

siyasi komiser bulunuyordu. Kumandanın parti üyesi olması şart değildi. Ordumuzda siyasi komiser görevi böylece ortaya çıkmıştır.

Savaş müfrezelerinin kurulması, Milli Kurtuluş Mücadelesine yeni bir hız kazandırdı. Bu müfrezeler kurulur kurulmaz düşman karargâhlarına, haberleşme hatlarına hücumlar başladılar. Bunlar, belirli bir bölgede çalışan hareketli savaş müfrezeleriydi. Çok defa hareket kırlarda savaş müfrezeleri, şehirlerde ise gerillalar tarafından yürütüldü. Gerillalar uzun zaman şehirlerde tek savaş örgütü olarak kaldılar. Köylerde sabit savaş müfrezeleri de örgütledik, ancak bunlar da alarm halinde silahlarını alıp, hareketli müfrezelere yardıma koşuyorlar ve gerektiğinde tek başlarına çalışıyorlardı. (Özellikle Vlora Mallakastır, Kurveleş'te), böylece bazı bölgelerde bütün halk elde silah mücadeleye katılıyordu. Savaş müfrezelerinin kurulmasından sonra düşman taktik değiştirdi: Büyük kuvvet yığmaya başladı, halka karşı şiddeti arttırdı, kitle halinde katliamlar, hapisler ve sürgünler başladı. Birçok köyler ve hatta bütün bir bölge düşman tarafından yakıldı. Ancak, müfrezelerin en etkili, mücadelenin en sert olduğu ve halkın düşmanla yüz yüze mücadele ettiği yerlerde, savaşın acıları ve zorlukları konusundaki gerçekleri halktan gizlemeyip açıkladığımız yerlerde halk bize daha güçlü bir destekle sarılıyordu. Lenin'in bize öğrettiği gibi, silahlı ayaklanmada:

> "Sanki kitleler seyirci imiş gibi, zorlu ve kanlı bir mücadelenin gereğini kitlelerden gizlemek, kendini ve halkı aldatmak demektir. (1)

(1) Lenin, "Bütün Eserleri" 10.Cilt, s.48-53 Rusça baskı.

Yoldaş Stalin 3 Temmuz 1941 Radyo konuşmasında, Sovyet halkını faşist işgalcilere karşı mücadeleyi şiddetlendirmeye çağırırken şöyle diyordu:

> "İnsanlarımız, Sovyet insanları, herşeyden önce ülkemizi tehdit eden büyük tehlikeyi kavramalı ve rahat tavırlarına kesin olarak son vermelidirler. Savaştan önce mantıklı olan, fakat savaşın durumu tamamen değiştirdiği şu anda tamamen zararlı olan, barış içinde sosyalizmin kuruluşu döneminin o belirgin ruh haline son vermek gerekiyor. Düşman vahşi ve merhametsizdir...Sovyet insanları kayıtsız davranmamalı, düşmana karşı amansız mücadele ruhuyla yeni bir biçimde örgütlenmek ve harekete geçmek zorunda olduklarını kavramalıdırlar".(1)

Biz bunu hayatta deneyip gördük. Halka, savaşın şiddeti ve acıları anlatılmadığı takdirde kesin savaş anı gelip çatınca onun kararlılığı sarsılır. Tersine, halk siyasi bakımdan silahlandırılıp, savaşın dehşetine ve güçlüklerine hazırlandığı, savaş için örgütlenip harekete geçirildiği zaman, güçlüklere azimle göğüs gerdi ve düşmana karşı savaşından zaferle çıktı.

Savaş müfrezeleri düşmana büyük zarar verdiler, ancak belli bir zaman sonra bu örgütlenme biçimi de savaşın ihtiyaçlarını karşılıyamaz olmuştur:

a) Müfrezeler küçüktü ve geniş bir harekete girişmiş olan düşman ordusunun düzenli birliklerine karşı bir savaşı yürütemiyorlardı.

---

(1) Stalin, "Sovyetler Birliğinin Büyük Yurtsever Savaşı Üzerine".

b) Hareketler gerektiği gibi birleştirilememişti. Savaş müfrezeleri arasında tam bir muhabere ve eylem birliği yoktu.

Bu yüzden partizan ordusunu genişletmek ve taburlar ve alaylar kurmak, komuta genel kurmayı yaratmak zorunluluğu ortaya çıkıyordu.

3. TABURLAR VE ALAYLAR DÖNEMİ

Tabur ve alaylar, 1943'de meydana çıkmaya başladılar. Bazı savaş müfrezeleri ortak kumanda altına girerek taburlara dönüştüler. Ama bu çok uzun sürmedi. Taburların ortaya çıkmasıyla, bölge kurmayına bağlı ve birçok bölükten meydana gelen alayların kurulması zorunlu oldu. 1943'te mücadelemiz büyük boyutlara ulaştı. Parti örgütleri, her tabur ve alayın askeri hareketinin yönetimiyle doğrudan ilgilenemiyordu. Bütün partizan müfrezelerinin hareketini yönetmek ve birleştirmek üzere bir genel kurmay yaratmak gerekiyordu. Genel Kurmay, 10 Temmuz 1943'te kuruldu. Ordunun gelişmesi böylece daha da hızlandı.

4. TUGAYLARIN KURULUŞU DÖNEMİ

Genel Kurmayın teşkiliyle, ordumuz düzenli partizan birlikleri ordusu biçimini almaya başladı. 15 Ağustos 1943'te Birinci Yıldırım Tugayı, daha sonra da öteki tugaylar kuruldu. Tugayların teşkili, tabur ve alayların hemen sona ereceği anlamına geliyordu. Alay, belirli bir bölgede hareket ediyordu ve doğrudan doğruya genel kurmaya değil, o bölgenin askeri kumandanına bağ-

lıydı. Oysa tugaylar doğrudan genel kurmaya bağlıydı ve hareketleri, genel kurmayın ihtiyacına göre ülke çapında yayılıyordu. Tugayların hareketi, düşmanı daha büyük kuvvetleri, yani tümenleri savaşa sokmaya zorladı. 1943-44 kış ve 1944 hareketleri Milli Kurtuluş Ordumuz için büyük bir imtihan oldu. Tugaylarımız kuvvetlerini korurken düşmana da ağır kayıplar verdirdiler. Düşman, partizan kuvvetlerini yok edemedi.

Mayıs 1944 Pirmet kongresinde, ordumuzun kuruluşunda önemli bir adım daha atıldı. Orduda komuta kademeleri yaratıldı. Başkumandanlığa partimizin önderi Enver Hoca getirildi. Kongrede ayrıca, hainlere ve işgalcilere karşı bütün halkın seferber edilmesine ve ordumuzun büyük birlikler halinde yeniden örgütlenmesine karar verildi.

5. BÜYÜK BİRLİKLER (TÜMENLER, ORDULAR) DÖNEMİ

Pirmet kongresinde tümenler kurulmasına da karar verilmiştir. Birinci Yıldırım Tümeni böylece kuruldu. Bu tümen, Orta ve Kuzey Arnavutluğu kurtarma emri aldı. Tümenler, hareket birlikleriydi. Bütün Arnavutluk'u kurtarmak üzere, genel taarruzu başlatmak ve başarıyla yürütmek imkânını sağladılar. Tecrübe şunu gösterdi: Ordumuzun bu örgütlenme şekli hem şartlara en uygunu, hemde zorunluydu. Orta ve Kuzey Arnavutluk olsun, Tirana ve İşkodra olsun, tümenden küçük birliklerle olsun kurtarılamazdı. Bir tümeni yok etmek için, askerlik sanatını bilmek gerekir. Bizim kadrolarımız askeri okulları bitirmemişlerdi ama, savaşmayı savaşarak öğrendiler, savaşma zorunluğu onları eğitti. Onlar, mücadelenin genel tecrübesinden yararlandılar; tümenleri ve orduları kapsayan geniş hareketle yönettiler. Bu dönemde bağımsız taburlar ve alaylar ortadan kalktı. Ordu daha düzenli bir örgütlenme biçimine vardı.

II

PARTİZAN SAVAŞININ (Milli Kurtuluş Savaşının) TECRÜBESİ

Partimiz ve bizim için, partizan savaşının tecrübesi, paha biçilmez değerdedir, Halkımız, tarihinde ilk defa böylesine büyük ve kahramanca bir savaşı yürütebildi. Milli ordumuzu modernleştirebilmek için çok iyi incelemek zorundayız. Milli Kurtuluş Savaşından neler öğrendik? Bu savaş tecrübesinden ne sonuç çıkarabiliriz?

1. Halkımızın Nisan 1939 dan beri verdiği savaşın tecrübesi bize, faşist orduları topraklarımızı işgal ettiği zaman. Zogo 'nun ordusu gibi bir ordunun yabancı saldırısına uğrayan bir ülkeyi savunmayacağını öğretti. Bu ordu, toprak ağalarının ve beylerin elindeki bir orduydu. Yurdu savunma bilinci yoktu. Gerici subaylar tarafından yönetildiği için, faşist işgalcilere karşı savaşamazdı ve böyle bir savaşa hazırlıklı da değildi. Şingin, Durras, Vlora ve Saranda kapılarındaki silâhlı çarpışmalar bile, askerlerin (köylüler, dağlılar, işçiler) kendi inisyatifiyle, hiçbir yüksek kademe emri olmaksızın gerçekleşmişti. Bu acı tecrübe, Marks ve Engelsin aşağıdaki sözlerini doğruladı:

> "Krallık, ihtilâlci savaşın, kitle ayaklanmasının ve ihtilâlci şiddetin tehlikesini asla göze almaz. Halkın yanında yer almaktansa, halkın en amansız düşmanına katılmayı ter-

cih eder... Kitlelerin ayaklanması, halkın genel silâhlı isyanı, kralllık rejiminin kullanmaktan korktuğu araçlardır..." (1)

Tarihi tecrübe, bunun her zaman böyle olduğunu göstermiştir.

2. Gene savaşın tecrübesinin bize öğrettiğine göre, bir halk sayıca ne kadar az olursa olsun, bir kere güçlü bir siyasi yönetime, kendisini harekete geçirecek, eğitecek, örgütleyecek ve silâhlı savaşta yönetecek bir siyasi partiye sahip oldumu, en büyük düsmana karşı savasıp zafer kazanabilir. Halkımızın geçmişte verdiği savaşlar başarıya ulaşamamıştı. Çünkü, bu haklı savaşlarında kendisini yönetecek bir siyasi yönetimden yoksundu. Milli Kurtuluş Savaşı sırasında ise halkımızı, kendisinden güçlü düşman kuvvetleri karşısında bütün güçlerin üstesinden gelebildi, çünkü hareketimiz, doğru siyasi çizgisiyle halkı zaferden zafere götüren, Arnavutluk Komünist Partisi gibi bir örgütleyici ve yöneticiye sahipti.

Savaşın tecrübesi bize şunu öğretti: Örgütlerimizin sağlam olduğu yerde mücadele amansız oldu ve halk partiye daha sıkı bağlandı. Savaşımızın tecrübesi gösterdi ki;

"Bağımsızlığını elde etmek isteyen bir halk alışılmış bir savaş düzeniyle yetinmemelidir. Kitle ayaklanması, iç savaş, her yerde gerilla küçük bir halkın büyük bir düşmanı yenebilmesinin tek yoludur. Bu yolla, küçük bir halk, kendisinden daha iyi silâhlı, daha örgütlü ve bir güçlü orduyla baş edebilir".(2)

(1) K. Marx, F. Engels: "Marksist-Leninist Klâsiklerin Gözüyle Partizan Savaşı" s.33-34, İtalyanca baskı, Moskova 1945

(2) K. Marx, F. Engels: Aynı eser, s. 32

Normali burjuva ordularında olduğu gibi, sadece kuvvetlerin sayı hesabına dayanarak hareket etseydik ne olurdu? Bu durumda bir tek sonuca varabilirdik: "Kayıtsız şartsız düşmana teslim olmak ve kendimizi tamamen onun iradesine bırakmak". Ama partimiz, burjuva askerlik sanatının temelliği olan boş prensiplerin ve dogmatizmin (kalıpçılığın) yolunu seçmedi. Partimiz, Marksist bilimin kılavuzluğunda savaşın en uygun biçimlerini buldu, onları bizim şartlarımıza uyguladı ve halkımızı düşmana karşı çetin bir mücadeleye sevketti.

a. Partimiz şunu başından beri açıkça belirtmişti: Savaşımız iki burjuva ordusu arasındaki herhangi bir savaş gibi olmayacaktır. Yabancı işgalcilere karşı bir halk mücadelesi olacaktır. Bu yüzden partimiz, başından beri halkımızın mücadelesine siyasi bir nitelik kazandırarak. ona doğru bir yön vermeye çalıştı. Böylece, geniş halk kitlelerini işgalcilere karşı harekete geçirdi, eğitti ve örgütledi.Eğer halk bu savaşın bilincine varmasaydı, onu harekete geçirmek ve orduyu kurmak mümkün olmazdı. Bizim mücadele şekillerimiz suikastler, sabotajlar, haberleşme hatlarının kesilmesi, düşman karakollarına ve karargâhlarına hücumlar, il ve şehirlerin kurtarılmasıydı. Gerillalar, savaş müfrezeleri, taburlar, tugaylar, tümenler ve ordular, Partimizin Milli Kurtuluş Ordusunu örgütlemek için baş vurduğu şekilleri. Taktiğimiz baştan sona aynı kalamazdı. Taktik olumlu bir gelişme göstermeliydi: Mücadelemizin ilk şekilleri grevler ve kitle gösterileri, hainlerin ve casusların imhasıydı. Partimizin hareketi ise düşmanı yıpratarak, onun duruma hakim olma imkânlarının tümünü ortadan kaldırmakla işe başlayıp, vilâyetlerin ve bölgelerin birer birer kurtarılması, giderek genel ayaklanmayla ülkenin tümünün kurtarılmasıyla sonuclanmalıydı. Partizan savaşımızın gelişmesi budur.

a. Partimiz savaşı doğru yolda yürütmesini bildi. Ülkemiz 1912 ve 1920'de yabancı işgalinden kurtulmuştu; ama ne 1912 ne de 1920'de halkın bu işten bir kazancı olmamıştı. Halkımız kendi zaferininmeyvalarınıbaşkasının toplamasına izin veremezdi. İşte bunun için Partimiz, savaşımızın siyasi gelişmesini görerek şu iki hedefe yöneltti: Anavatanın işgalcilerden ve aynı zamanda işgalcilere köpekce hizmet eden yerli hainlerden kurtarılması. Bizim savaşımız köklü bir demokratik halk devrimi oldu. Gerici olan her şeyi yabancı faşizmi (İtalyan ve Alman faşizmi) ve yerli gericiliği yıktı.

c. Parti, ordumuza siyasi bir nitelik kazandırdı. Partizanlarımız bilinçli olmasalardı, ne için savaştıklarını bilemiyecekler ve ordumuzda tarihi görevini yerine getiremecekti. Bu yüzden birliklerimiz, burjuva ordularından tamamen farklı olan yeni bir örgütlenme ve yeni usüllerle kuruldu. Orduda partiyi siyasi komiserler temsil ediyordu. Müfreze ve birliklerimiz sadece kumandanlar tarafından değil. ayni zamanda siyasi komiserler tarafından da yönetiliyorlardı-bu günümüzde de böyledir.(1) - Partizanlarımızın siyasi eğitimi, siyasi komiserlerin eseridir, siyasi komiser, ordumuza siyasi nitelik veren temel unsurdur. Komiserlere ve siyasi organlara sahip olmadan ordumuz, manevi ve siyasi bakımdan gelişemez, oluşamaz ve halk için fedakârlığa daima hazır olamazdı. Komiserler ve siyasi organlar olmasaydı, ordumuzun burjuva ordularından bir farkı olamazdı. İrade, fedakârlık, yurtseverlik, savaşma gücü ve çalışma aşkı, partizanlarımızın ordudaki parti çalışmaları sayesinde kazandıkları özelliklerdir.

d. Partimiz, düşmanla uzlaşmaksızın halkımızı örgütledi ve sonuna kadar yönetti. Bizde uzlaşma-

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

cılık ve sekterizm eğilimleri daha savaş sırasında partide olduğu gibi orduda da ortaya çıktı. Parti kendi çizgisine ters düşen bu yanlışları zamanında teşhis etti. Enver yoldaş, Kasım 1943'de Almanlarla uzlaşan Berat alayı kumandanının hatasını şöyle eleştirdi:

> Almanlara karşı tutumunuz asla doğru bir yol değildir. Mektubunuzda bundan "bir çeşit uzlaşma" diye söz ediyorsunuz. Hayır yoldaşlar, bu"bir çeşit uzlaşma" değil, kelimenin tam anlamıyla hoş görülmeyecek ve kınanacak bir uzlaşmadır. Bir partizan kumandanından her şeyi beklerdik, fakat halkımızın ve insanlığın en büyük düşmanıyla anlaşacağı asla aklımıza gelmezdi."Balli Kombitar"a(1) ve her türlü gericiliğe karşı, aralık vermeksizin günbegün kalemle ve silâhla savaşan bizler iki yıldır silâh elde savaşan sizin gibi yoldaşların bu büyük hataya bahane aramasını düşünemiyoruz. Bütün ordumuzu kaybedecek olsanız da, bütün olumlu çalışmalarınız tehlikeye girse de, NAZİ ZALİMLERİYLE ASLA ANLAŞAMAZSINIZ".(2)

(1) Balli Kombitar: Sahte "Milli Cephe"."Antifaşist kavganın ihtilâlci şahlanışı hakim sınıflara ölüm korkusu saldı.. Gerici burjuvazi ve toprak ağaları, faşist işgalcilerin desteğiyle Kasım 1942'de yangından mal kaçırırcasına bir siyasi örgüt kurdular ve bunu Milli Kurtuluş Cephesine karşı çıkardılar. Bu örgüte "Balli Kombitar" (Milli Cephe) adı verildi."

Arnavutluk Emek Partisi Tarihi, İngilizce bas. s.172, Tirana 1969

(2) Parti arşivindeki belgelerden.

Partimiz Merkez Komitesi, partinin apaçık çizgisini savundu. Her türlü sekterizm belirtisini mahkûm etti. Sağ ve oportünist tehlikeye, aynı zamanda "sol" sapma tehlikesine karşı onu savundu.

e. Parti, üyelerini hainlere ve işgalcilere karşı savaşta fedakârlık ve kararlılık ruhuyla yetiştirdi. Parti üyeleri hücumda en önde, geri çekilirken en sonda idiler. Onlar cesaret ve disiplinin canlı örnekleri oldular. Onlar olmadan partizan müfrezeleride olamazdı. Parti üyelerinden ve komünist gençlerden bir çoğu, hayatlarını "Yaşasın Parti!" diyerek feda ettiler.

f. Partimiz, başından beri, düşmana karşı yılmadan savaş çağrısında bulundu. Başından beri "Faşizme ölüm!" Halka hürriyet!" şiarlarını attı. Ancak, işgalcilere ve hainlere karşı halkı ayaklandırmak için, halkı ve partizan birliklerini örgütlemek ve harekete geçirmek yetmiyordu, her ne pahasına olursa olsun silah sağlamak gerekiyordu. Yapılan iş, pasif bir gösteri değil, silahlı bir ayaklanmaydı. Silahlarımız yoktu. Ama parti onu başkaları hediye etsin diye beklemedi. Partizan müfrezeleri kurulduğu zaman silahları yoktu.Silahlar düşmanın elindeydi; kendimizi silahlandırmak için düşmana hücum edip silahlarını elinden almalıydı. Ve böyle yaptık. Eğer akademiden mezun bir subaya; "Savaşımızı silahımız yokken yürüteceğiz" deseydik, o buna "çılgınlık ve intihar"derdi. Partimiz, burjuva harp okullarının beylik formüllerine yüz vermedi. Lenin'in şu öğretisini kendisine kılavuz edindi:

> "Örgütlü ve birlik halinde bir müfreze, eğer savaşma azmine sahipse, büyük bir güç olur. Silah olmadığı bahanesiyle müfrezeler kurma veya

bunları yeniden örgütleme fikrinden hiçbir zaman vazgeçilmez..." (1)

"Hiçbir parti örgütü kitleleri silahlandıramaz, tersine kitlelerin küçük savaş birimleri şeklinde örgütlenmesi, gerektiği anda silahlanmaya çok yararlı olabilir".(2)

Başlangıçta birliklerimiz (gerillalar ve savaş müfrezeleri) gelişmiş silahlardan mahrumdular; bazılarında av tüfeği, eski bir İtalyan, Yunan veya Sırp tüfeği, bazılarında karabina, tabanca ve el bombası vardı. Buna rağmen düşmana saldırdılar ve onun silahlarını elinden aldılar. Düşmanı kendi silahlarıyla vendik.

g. Kadrolarımız yoktu: Kadrolar mücadele içinde, cesaret, disiplin, savaşmada kararlılık örnekleri veren partizanlar arasından doğacaktı. Zogo'nun kadrolarının hemen hepsi işgalcilerin ve hainlerin hizmetine girdi. Parti bize "Kadrolar savaştan yaratılmalıdır" diyordu.Kadro isteyen bir partizan taburu kumandanının isteğine Enver yoldaş 8 Kasım 1943'de şu cevabı verdi:

"Talebiniz bizi son derece şaşırttı (3)... Sanırız kumandan, kumandan yardımcıları, komiser ve komiser yardımcıları gibi, askeri ve siyasi yöneticilerin gerçek kaynağının tabur ve müfrezeler olduğunu halâ kavrayamamışsınız. Bu yöneti-

(1) Lenin: "Bütün Eserleri" 7.Cilt, s.327-330, Rusça baskı.
(2) Lenin: "Bütün Eserleri" 10.Cilt, s.14-17, Rusça baskı.
(3) Bir kumandan yardımcısı, bir tabur komiseri ve bölük komiserleri isteniyordu.

ciler savaşta yetişir, fakat bu kişiler elbette mantar gibi yerden bitmezler. Sizinki gibi, 240 partizana sahip eski bir taburun kadroya ihtiyacı olmasını üzüntüyle karşıladık... Taburun yöneticileri savaşımızın şu can alıcı noktasına gereken önemi vermemişlerdir: Savaşmaya kararlı unsurları yetiştirip eğitmek ve onları önder seviyesine yükseltmek. Tabur yöneticisi yoldaşlar bu meseleyi sekter bir tarzda hafife alıyorlar..." (1)

İşte böylece parti "savaşmaya kararlı unsurları eğitip, onları önder seviyesine yükselterek" Milli Kurtuluş Savaşımızın kadro meselesini çözdü. Aynı şekilde savaşta yararlılık gösteren işçi ve köylü unsurlar müfrezelerin başına geçmeye teşvik edildiler. Bu, ordudaki kadroların sağlam sınıf yapısını açıklar.

h. Yiyecek ve giyeceğimiz yoktu, ama halkın erleriydik.

Çünkü halkın içinden gelmiştik ve onun için çarpışıyorduk. Halk bizi en değerli evlâtları gibi gördü; en son lokmasını bizimle paylaştı. Arnavutluk bir uçtan bir uca partizanların üssü oldu. Bu, halkın savaşıydı.

Donatımımızı sağladığımız bir başka önemli kaynak ise düşmanın depolarıydı. Eğer Zogo'nun bir maaşlı askerine: "Silahımız, erzakımız, yiyecek ve giyeceğimiz yok, ama buna rağmen düşmanın kendi silâhlarıyla döğüşeceğiz, onun erzakını yiyeceğiz ve gereçlerini kullanacağız" deseydik, bu askerlik "uzmanı" bize "askerlik sanatından hiçbir şey anlamıyan deliler olduğu-

(1) Parti arşivindeki belgelerden

muzu söylerdi. Fakat Marksist-Leninist teori ile silahlanmış partimiz, silah ve erzaktan yoksun olsak bile nasıl savaşacağını bildi.1943'de Genel Kurmay'dan giyecek isteyen partizan alay kumandanlarına Enver Hoca şöyle cevap verdi:

> "Böyle istekler bizi şaşırtıyor. Halktan başka kimseden yardım görmeden savaşa başladığımızı ve başka kimsenin yardımına güvenmeden savaşı sonuna kadar yürütmek gerektiğini hatırlıyalım. Muhtemel yardımları (müttefiklerden gelebilecekleri dahi) hesaba katamayız;çünkü bunlar sözü edilmeye değmeyecek kadar azdır. Kumandanlar, teçhizat ve giyeceklerimizin düşmandan koparılıp alınması gerektiğini unutmamalıdırlar; bizim tek kaynağımız düşmana saldırıdır. DUŞMANDAN ALMAK İÇİN SAVAŞMALISINIZ..." (2)

Düşmanla işte böyle savaştık.

i. Partinin bütün dikkati emekçi köylülük ve işçi sınıfı üzerine yoğunlaştı. Müfreze ve tugaylarımızın safları, esas olarak köylülerden (çiftçiler, çobanlar ve gündelikçiler) ve işçilerden kuruluydu. Bu hiç te tesadüfi değil,Arnavutluk işçi ve köylüleri üzerindeki, yüzyıllardır süregelen baskının sonucuydu. İşçiler gibi, yoksul ve orta köylüler de eski rejimden ve faşizmden en ağır baskıyı görmüşlerdi. Milli Kurtuluş Mücadelesinin şu hedefleri, ençok bu saydığımız sınıfların meselesiydi:

1) Anavatanın yabancı işgalinden kurtarılması,

2) İç gericiliğin yok edilmesi,

(2) Parti arşivindeki belgelerden

3) Demokratik Halk Cumhuriyetinin ve Demokratik Hükümetin kurulması,

4) Toprak ağalarının ve büyük tüccarların malına el konarak toprak reformunun gerçekleştirilmesi,

5) Hür ve gerçekten demokratik bir Arnavutluk'ta daha mutlu bir hayatın yaratılması.

Bütün bu sosyal tabakaların (yoksul ve orta köylüler ve bütün işçi sınıfının) hareketimizin, savaşımızın ve ordumuzun sınıf temelini teşkil etmelerinin sebebi işte budur. Parti, bu kitlelerin güvenini kazanarak onları harekete geçirdi, eğitti, örgütledi ve düşmana karşı silâhlı savaşa soktu. İşçi ve köylülerin mücadeleci ittifakı, silâhlı milli kurtuluş savaşı içinde kuruldu ve sağlamlaştırıldı. İşçi sınıfı bu ittifaktaki yönetici rolünü, Komünist Partisi önderliğiyle sağladı ve yürüttü.

j) Halkımız ve Milli Kurtuluş Ordumuz, açık hedeflere yönelen bir savaş verdi. Anti faşist blok'un, Sovyet-İngiliz-Amerikan koalisyonunun ve ezilen halkların kahraman mukavemet savaşlarının, halkların hürriyetlerini alma azminin karşısında, gerici güçler kazanamazdı. Yolumuz güçlerimizin artmasını, savaşın yayılmasını, düşmanın zayıflayarak ortadan kalkmasını ve yurdumuzun tam kurtuluşunu apaçık müjdeliyordu. Mücadelemiz haklıydı. Partimiz halkımıza bu yolu gösterdi. Ordumuz ve Halkımız, partimizin açtığı bu yoldan yürüdü.

k) Partimiz, milli kurtuluş ordumuza, halkların kardeşlik duygusunu ve şanlı Sovyetler Birliğine sonsuz bağlılığı aşıladı. Sovyetler Birliği halkına bağlılık ve dosluk, halkımızın ve Milli Kurtuluş Ordumuzun temel Marksist eğitimi oldu. Partimiz, proleter enternasyonalizmin ilkelerini rehber alarak, ve Sovyetler Birliğine halkımızın kurtarıcısı gözüyle bakarak, bu eği-

timi gerçekleştirdi.

3- Milli Kurtuluş Savaşı Bize ihtilâlci askerlik sanatının temel ilkelerini öğretti. Savaşımız, silâhlı bir halk ayaklanmasıydı. Marks, bize " silahlı ayaklanmanın da düzenli savaş gibi, bir sanat" olduğunu (1) öğretir. Gerillalarımızın, savaş müfrezelerimizin, partizan tugay ve tümenlerimizin hareketleri, savaşta sabit kurallar ve değişmez formüller olmadığını gösterdi. Savaş; her formül, kural ve kararın, durumun değişikliğine göre gelişme gösterdiği bir etkenler ve unsurlar bütünüdür. Savaş; bize savaşta katı ve değiştirilemez hiçbir şey olmadığını, herşeyin değiştiğini ve gelişme içinde olduğunu, basmakalıp taktiklerin, dar kalıpların ve taktikte doğmatizmin felâkete sürüklediğini öğretti. Savaşta en doğru askeri hareket kararının verilmesini sağlayan şey, komutanın, siyasi ve askeri durumun ve şartların somut tahlilini yapma kabiliyetidir. Parti, cephede partizan birliklerini ve müfrezelerini yönetmeyi bize böyle öğretti. Partizan savaşını yönetme sanatında elde edilen bu çok değerli tecrübeler ve doğru sonuçlar bugün de, düzenli orduyu yönetirken, askerlik sanatımız için önemlidirler. Bu yüzden, ordunun hareket ve taktik yönetiminde diyalektik metodu kavramalıyız. "Her türlü soyut kalıplara ve hazır reçetelere karşı çıkmalıyız..." (2), doğmatizm bataklığına saplanmamalıyız. Askeri durumun gelişmesinin genel tahlili usulünden yola çıkarak, kararlarımızı bu somut tahlile dayanarak, almalıyız.

Öte yandan, savaşı örgütleme, yürütme ve sona vardırmamız için gerekli bir dizi temel ilkelere dayanmazsak, savaşın başarıya ulaşamaya-

(1) K. Marks: "Seçme Eserler" 3.Cilt, s.119-121, İtalyanca baskı Moskova 1944
(2) Lenin: "Bütün Eserler" 10. Cilt, s.80-88

cağını öğrendik. Partizan savaşının tecrübesine dayanarak çıkardığımız, savaşı örgütleme,yürütme ve yönetmenin bu temel ilkeleri nelerdir?

1 - İhtilâlci bilinç. Savaşı kazanmak için ordu, herşeyden önce verdiği mücadelenin ve ihtilâlci bir ordunun ne olduğunun bilincinde olmasıdır. Milli Kurtuluş Savaşımızda partizanlarımız çok zor şartlarda döğüştüler. Üstün imkânlara sahip, çokiyi örgütlenmiş ve tecrübeli bir düşmana karşı, yalınayak, silahsız ve gereçsiz savaştılar ve yendiler.

Ordumuzun siyasi ve manevi gücü savaşlarda somutlaştı. Milli Kurtuluş Savaşı, verdiği mücadelenin bilincinde olan işçi, köylü bütün Arnavutluk halkının inancının düşmandan çok üstün olduğunu ispatladı. Arnavutluk partizanlarının Milli Kurtuluş Ordusu saflarında kazandığı siyasi eğitim , onları güçlüklerden yılmayan, yurdu kurtarmaya kararlı ve cesaretle ölüme yürüyen insanlar yapıyordu. Partizan saflarında disiplin, şekil olarak değil, öz olarak ortaya çıkıyordu. Partizan itaatli ve disiplinliydi; üstlerinin emirlerini titizlikle yerine getiriyordu. Bu disiplin, onun partizan müfrezeleri saflarında edindiği siyasi eğitimden ileri geliyordu. Bu, partinin ordudaki rolüydü. Ordudaki siyasi eğitim çalışmasını parti örgütledi ve yönetti. Ordu, bir halk ordusu olabilmek için, halka "kanıyla canıyla" bağlanmalıydı. Ordumuz halkın bağrından çıktı, halkın safında yer aldı ve halk için savaştı. İşte bunlar, ordumuzun ihtilâlci bir halk ordusu olmasının sebepleridir.

2 - Kardeşlerin ve birliklerin hiç boşluk vermeden, mücadelenin son hedefine, yani zafere kadar savaşma azmi. Bu ilkenin, hem savaşın bütünü ve hem de tek bir muharebe için uygulanma-

sı zorunludur. Savaşın bütünü bakımından, bu ilkeyi gözden kaçırmadık. Zafere kadar, aralıksız verdiğimiz topyekün savaş, bu savaşın tarihi, bu ilkeyi uyguladığımızı gösteriyor. Savaşın tecrübesi bize şunu gösterdi: Ara muharebelerde olsun, gerilla ve savaş müfrezelerinin hareketlerinde ve bireysel hareketler (suikastlerde) olsun, hedefe varma kararlılığı ve zafere kadar savaşma azmi, savaşın gelişmesini ve sonucunu tayin eder.Bu ilkeye göre, bir eyleme girişmeden önce durumun etraflı muhakeme edilmesi, ama bir kere girişildi mi, sonuna kadar, bütün sonuçlarını göze alarak azimle götürmek gerekir.

Bu ilkeyi uygulayan partizan müfrezeleri (tugaylar, gerillalar, diğer birlikler) başarıya ulaştılar. Tersine savaşa hazırlıksız olan ve yenme azmini taşımayan partizan birlikleri ya yarı yolda savaşı terkettiler, ya da başarıya ulaşmak için bütün imkânları kullanamadılar.

3. Kesin darbe ilkesi:

Mücadele sırasında , kuvvetleri askeri hareket bölgesinin her tarafına eşit olarak dağıtmak mümkün değildir. Başlıca kuvvetleri ana cepheye toplayarak, belli bir zamanda ve yerde düşmana karşı üstünlüğünden yararlanılması gerekir. Kaybımızın az olacağı ve hedefe en çabuk varacağımız yerde ana kuvvetleri toplayarak düşmana saldırmalı ve ona en ağır darbeyi indirmeliyiz.

Araç ve sayı bakımından düşmandan daha azdık

Ama bu,güçlerin sadece sayı hesabının ifadesidir. Kuvvetlerimizi belli bir anda süratle ve beklenmedik bir şekilde yığdığımızda genellikle düşmana karşı üstünlük kurmayı başardık, ona saldırdık ve yıktık. Bu ilke uygulanmazsa,güçler boş yere harcanır, düşmana karşı gerekli

üstünlük sağlanamaz ve istenilen sonuca varılamaz. Ama bu ilkeyi doğru kavramak gerekir: Düşman üzerinde kuvvet üstünlüğümüz , sadece silah ve sayı hesabıyla ölçülmez. Savaş için gerekli silah ve sayı unsurlarının yanında, bizim için önemli bir rol oynayan objektif ve subjektif unsurları da hesaba katmak gerekir: Birliklerin manevi ve fizik durumu, mücadele durumu, mücadele yeteneği, arazinin tabiatı, hava durumu (gece, gündüz, yağmur veya iyi hava), mücadelenin devam ettiği yerin siyasi şartları, kuvveti yenilivebilme imkânı, baskın, o andaki siyasi-askeri genel durum, ve bunlar gibi etkenlerdir. Ancak bu unsurların etraflıca tahlilinden sonra, savaşan güçlerin dengesi üzerine doğru sonuçlara varılabilir. Tecrübeye göre kuvvetler durumuna bu açıdan bakıldığında hareket başarılı olmuştur. Böyle bir tahlil yapmaya kafa yormadığımızda kayıplar verdik.

Kesin darbe ilkesi, ara muharebelerde olduğu kadar, savaşın bütünlüğü için de geçerlidir. Uygun zamanı ve veri veya istikameti tayin etmek, böyle bir anda veya yerde düşmana karşı üstünlüğü sağlayıp kesin darbeyi indirmek. Işte kesin darbe ilkesinin özü budur.

Kesin darbe ilkesi partizan savaşının bütününde **önemli bir rol** oynar. Partizan savaşının **bütünü içinde** bu ilkenin uygulanması, **düzenli bir savaştakinden** daha zordur. Neden **daha zordur? Daha** sonra göreceğimiz gibi, **düzenli bir ordunun** taktiğinden çok daha **değişik olan partizan** taktiğinin tabiatı **icabı daha zordur.**

4. Hücum ruhu.

Mücadelede zafer **kazanabilmek için, bütün** ordunun hücum **ruhuna sahip olması gerekir. Partizan** ordumuz, (**Stratejik değil, taktik anlamda**) bir hücum **ordusuydu.**

Hücum ruhu, düşmana bulunduğu yerde ve her fırsatla hücum etmekle elde edilir. Savaşımızın tecrübesi bize gösterdi ki, hiçbir zaman gevşemeyen partizan müfrezeleri, kuruldukları ilk günden itibaren canlı askeri bir hareket gösterdiler, düşmana dehşet saçtılar ve onu büyük kayıplara uğrattılar. Buna karşılık hücum ruhu ile donanmamış müfrezeler, düşmana gerekli zararı veremedikleri bir yana, düşmanın nişan tahtası haline geldiler ve sık sık yenildiler. Bunu özellikle bölgesel taburlarda gördük.

Ordunun hücum ruhuna sahip olması, bütün ordunun herzaman hücum etmek mecburiyetinde olduğu anlamına gelmez. Hücum ruhu deyimiyle, saldırıda olduğu kadar savunmada da faal hareketi anlıyoruz. Ordunun bütün müfrezelerinin aynı zamanda hücum durumunda bulunmasına veya baskın vermelerine imkân yoktur. Ancak, partizan ordusunun esas hareket şekli, düşmana hücumdur. Bu ilkeyi gerçekleştirmek için, ne kadar küçük olursa olsun her müfreze saldırmalı ve ne ölçüde olursa olsun başarı sağlamalıdır. Partimiz bu ilkeyi iyi değerlendirdi. Partizan birliklerinin hücum birlikleri olması için var gücüyle çalıştı. Eylül 1943'de Enver yoldaş, uyuşukluğa düşmüş bir partizan tabur kumandanını şöyle eleştiriyordu:

> "Taburunuzun kumanda heyeti henüz partizan savaşının tekniğini anlamadı. Partizanlar hicbir zaman savunma durumunda kalamazlar. Mevzilerinizde kalmanız, ordumuzu yok edebilecek bir düsman kuvvetine teslim etmek demek olan, bir savunma savaşıdır. Ne pahasına olursa olsun taktik değiştirmelisiniz. Hızlı manevralar ve değişik nokta-

lardan sürekli saldırılar yaparak düşmanı yıpratmalısınız ve kayba uğratmalısınız.. Köprüleri atın, Alman alaylarına ayda bir defa değil, hiç aralıksız hücum ederken, aynı zamanda İtalyan ve Alman depolarına da hücum edin, partizan birliklerimize yeni katılanları donatacak malzemeyi ele geçirin." (1)

Arazimizin şartlarının gereği olarak, özellikle Arnavutluğun dağlık bölgelerinde, saldırı savaşı savunma savaşından daha çok önem taşıyordu. Partizan savaşının ilkelerini tahlil ederken, Lenin şu sonuca varır:

"İsyan başladıktan sonra, büyük bir kararlılıkla, hiç beklemeksizin ve ne bahasına olursa olsun hücuma geçmek gerekir". (2)

"Savunma, silahlı isyan için ölüm demektir" (3)

Bu da gösterir ki partizan müfrezeleri hücum birlikleri olmalıdır. Ancak, ikinci dereceden bir savaş biçimi olan savunmanın önemini de unutamayız. Bir müfreze şartlar yüzünden savunmaya geçmek zorunda kaldığı zaman bile, savunma faal olmalı, yani kısmi, geçici ve esnek olmalıdır. (Ama burada asla bütün ordu söz konusu değil: Bütün ordunun savunmada olması "ölüm demektir") Eniyi savunma, düşmanı yoran, yıpratan, ve ilk fırsatta bizim hücuma geçmemiz için şartları hazırlıyan küçük karşı-hücumlarla yapılan savunmadır.

---

(1) Parti arşivlerindeki belgelerden
(2) Lenin: "Bütün Eserler" Cilt 21, s.319-320 Rusça baskı
(3) Marks: "Seçme Yazılar" 2.Cilt, s.119-121, İtalyanca baskı. Moskova

Partizan savaşı için Marks ve Lenin, Fransız İhtilalinin devrimci taktik ustası Danton'un sözlerini tavsiye ediyor: "Cesaret, gene cesaret, daima cesaret" (4)

5 - Baskın. Baskın düşmanın elinde bizim için felâkettir, ama bizim elimizde, hareketin zaferini sağlayan önemli bir unsurdur. Baskını gerçekleştirmek, düşmana beklemediği anda ve beklemediği yerde darbeyi indirmektir. Baskın, bütün ordular için önemli bir ilkedir, ama partizan ordusu için mücadelenin başarısını tayin edici bir unsurdur. Savaşımızın tabiatı, bize olduğu kadar düşmana da baskın imkânı tanıyor. Partizan müfrezelerimiz, baskını en önemli bir mücadele biçimi olarak daima kullanmıştır. Düşmanın baskınına uğramamak için emniyet tedbirleri almak da şarttır. Emniyet tedbiri almayan müfrezelerimizin büyük kayıplar verdiğini tecrübeyle gördük. Tam tersine düşmana baskın yapan partizan birlikleri sayıca ve malzeme bakımından az olmalarına rağmen zafer kazandılar. Kasım 1943'te Birinci Yıldırım Tugayı'na mektubunda Enver yoldaş şöyle diyordu:

> "Hainlerin kılavuzluk ettiği 50-60 kişilik Alman müfrezeleri köyleri yaktılar ve birliklerimize beklemedikleri yerlerde saldırdılar. Her gittiğiniz yerde arkadaşlarımıza şunu kavratmalısınız: Artık karşıdaki düşman, Mussolini'nin hücum ruhundan habersiz ordusu değildir. Alman birlikleri her gittikleri yerde yoldaşlarımızı ya uykuda ya da savunmasız bastırdılar. Peza'nın Arbana muharebesinde, Prograđeç'te, Devol'da, Voskopoya'da böyle ol-

(4) Marks: "Seçme Yazılar" 2.Cilt, s.119-121.

du. Düşman bize nefes aldırmamak için sık sık hücum taktiğini uygulamaya başladı. Ama bu bizim taktiğimizdir ve hiçbir şekilde düşmana inisyatifi bırakamayız. Kendi topraklarımızdayız, dağı tepeyi onlardan iyi tanıyoruz ve birçok bölgelerin halkı bizimle beraberdir; düşmanın bizi ansızın bastırmasını kabul edemeyiz." (1)

Düzenli bir orduda baskın, partizan savaşındaki kadar önemli bir rol oynamaz. Düzenli savaşta baskının değeri sınırlıdır. Çünkü düzenli savaşın tabiatı, müfrezelerin ana birliklerden fazla ayrılmasına izin vermez. Partizan savaşında ise, özellikle müfrezelerin birliklerden ayrı kaldığı dağlık bölgelerde, baskın her zaman mümkündür ve o bölgede hareketin sonucu için daima tayin edici olabilir. Partizan savaşında baskın, düşmana karşı zayıflığımızı ortadan kaldırır. Yağmur altında, gece karanlığında yapılan hızlı hareketler (güçlerin büyük bir süratle toplanıp, bir anda dağılması) baskını sağlayan imkânlardır. Bu konuda Marks ve Lenin bize şunu gösterir:

"Düşmana ansızın saldırmalı, kuvvetleri dağınık olduğu zaman darbeyi indirmeliyiz." (2)

6 - Manevra. Partizan savaşında manevra da büyük önem taşır. Manevra, bize en uygun gelen zaman ve yerde saldırıp, inisyatifi ele geçirmek ve düşmanı baskına uğratmak için kuvvetleri yer değiştirme tarzından ibarettir. Partizan savaşı bize bütün manevra biçimleri arasında

(1) Parti arşivindeki belgelerden
(2) Lenin: "Bütün Eserler" 30.Cilt, s.319-320 Rusça baskı.

en etkilisinin, düşmanı yandan ve özellikle arkadan avlamak olduğunu gösterdi. Cepheden manevra daha gösterişlidir, ama o kadar önemli değildir. Manevranın gerçekleşmesi için sürat ve hareketlilik şarttır.

Tecrübe bize, manevrayı birinci dereceden bir taktik olarak kullanan müfrezelerin başarılı olduğunu gösterdi. Manevra yapmasını bilmeyen birlikler ise düşman için açık hedef haline geldiler. Manevra olmadan, hücum ruhu da bir işe yaramıyordu.

Birinci Yıldırım Tugayı'nın enüstün bir tugay haline gelmesinin sebebi, ana taktiklerden biri olarak, her zaman manevrayı kullanmasıdır. Öte yandan 4. Tugay, Korçe bölgesinin dar sınırları içine kapanıp kaldıkça düşmana karşı önemli bir başarı kazanamadı. Fakat hareket ettiği dar bölgeden çıkıp Orta ve Kuzey Arnavutlukta çarpışan Birinci Tümene alındığında ve manevra hareketliliği birinci derece önemli bir taktik olarak uygulanmaya başladığında eniyi tugaylarımızdan biri oldu.

Partizan savaşında, inisyatifi elden bırakmak, olduğu yerde durmak, gevşemek ve düşmanı takip etmemek ve aramamak, düşmanın aramasına ve takip etmesine izin vermek, daima bozgunla sonuçlanır.

Düşman nereye mevzilenmiş olursa olsun, cepheden saldırma imkânı olmasa bile partizan birlikleri, manevra kabiliyetleri sayesinde yandan ve arkadan saldırarak onu yokedebilir ve ezebilir. Tamamına yakın piyade olan partizan ordusu, her türlü manevra imkânına sahiptir. Partizanın geçemediği dağ, tepe, geçit, sel yoktur.

Partizanlar için, özellikle dağlık bölgelerdeki çarpışmalarda hücum taktiği savunmadan çok üstündür. Düşman bize sık sık büyük kuvvetlerle saldırdı. Böyle bir durumda partizan birlikleri tek bir yere toplanmış olsalardı, sayıca üstün düşman kuvvetleri onları yok ederdi. Ama tugaylarımız, manevraları sayesinde düşmanın tuzağından kurtulurken, aynı zamanda güçlerini koruduular ve düşmana büyük kayıplar verdirdiler.

Bazı somut örnekler verelim: 1934-1944 kış hareketleri sırasında kuvvetlerimiz büyük zorluklarla karşı karşıyaydı. Bu hareket sırasında beşinci ve altıncı tugaylar kurulmuştu. Partizan kuvvetleri çoğalmıştı. Partizan birlikleri, çok zor şartlar altında, manevralarını dikkatle ve ciddi bir şekilde yaptılar. Sayıca çok üstün olan düşman kuvvetleri karşısında yokolmaktan ancak böyle kurtuldular. Birinci Tugay'ın Mesaplik'ten Skrapar'a doğru süratli manevrası ve 20 Ocak 1944'e kadar süren, Tenda ve Kupit'teki dişe diş muharebeleri sonucunda, Altıncı Tugay kuruldu. Zagori ve Dangelli arasındaki tehlikeli bölgede bulunan kuvvetlerimiz bütün bölgeye dağıldı. Böylece, 4. Tugay'ın karşı hücuma geçerek Gora ve Opari'yi kurtarması mümkün oldu. Daha sonra, hareketin en ağır sorumluluğunu 5.ci Tugay üstüne aldı. Kındrıviçe ve Kurveleş'e dağılmış güçlerine ustaca manevra yaptırdı. 5.ci Tugay'ın bu faal direnişinin yardımıyla, 6.cı Tugay düşmana arkadan hücum etti ve onun işgalindeki bölgeyi kurtardı. Birinci Tugay da aynı anda hücuma geçerek, Skrapari, Tomoriça ve Mokra'yı kurtardı. Bu arada bu tugayın kuvvetlerinin bir kısmı, Skrapar-Moker-Çermenike-Golleborde-Marteneş-Mat-Şıngyergi-Peza-Dumre-Sulove üzerinden, en gerici bölgelerden birinin ta içlerine kadar sokuldu. Bu

bir ilerleme hareketi olduğu kadar, düşman güçlerini oyalayıcı bir manevra idi. Gerici güçlerin Orta Arnavutlukta ikinci bir hareket başlatmasını önledi.

1944 Haziran hareketi sırasında, düşman bizim bütün güçlerimizi Güney Arnavutluğa hapsederek kuşatmaya ve yoketmeye çalışıyordu. Bu arada Başkumandanlık, Birinci Tugaya, düşman çemberini yararak Orta ve kuzey Arnavutluğu kurtarmak üzere hücuma geçme emri verdi.

Başkomutanlığın emri üzerine Birinci Tugay büyük bir manevraya girişti. Düşman saflarının içlerine kadar sokuldu ve düşmanın en sağlam üsleriyle başlıca ihtiyat depolarına saldırdı. Bu karar tarihi bir önem kazandı. Birinci Tugay Dibra bölgesinde üç defa düşman kuvvetleri tarafından saldırıldı, fakat manevra kaabiliyeti sayesinde, ve başlıca silâhı haline gelen hücum ruhuyla, üç defasında da çemberi yardı. Bununla kalmayıp, çok kısa bir zaman içinde bütün düşman kuvvetlerini bozguna uğrattı. Orta Arnavutlu'ğun tamamını ve Kuzey Arnavutluğun bir kısmını kurtardı.

Tirana'nın kurtuluş muharebesinde, ordumuzun askeri hareketlerini sonuçlandıran en büyük zafer kazanıldı. Çünkü orada en şiddetli mücadeleler verilerek, hem sayıca hem de malzeme bakımından bizden üstün olan düşman kuvvetleri kuşatıldı ve toptan yokedildi. Manevra ve ihtiyat bulundurma ilkelerinin komutanlar tarafından en doğru şekilde uygulanması, ve partizanların gözü pekliği ile hücum ruhu sayesinde bu zafer kazanıldı.

7) İnsiyatif. Partizan savaşının şartlarında insiyatif sahibi olmak, bağımsız karar verip harekete geçebilmek, düzenli savaşta olduğundan daha fazla önem taşır. Çünkü insiyatif sahibi olmayan ve hareket etmek için her zaman yukarı-

dan gelecek emirleri bekleyen bir birlik, tam bir gevşeklik ve uyuşukluk içine düşer. Partizan müfrezeleri daima bağımsız hareket eder. Partizanların bütün askeri hareketlerinin, düzenli ordunun hareketleri gibi mükemmel bir uyum içinde olması mümkün değildir. Partizan savaşının tecrübesi, insiyatiflerini kullanan müfrezelerinin hücum ruhunun geliştiğini ve daima zafer kazandığını gösteriyor. Partizan savaşın da askeri hareketlerin birbirine uygunluğunu sağlayan, genel talimatlar, ve hiçbir zaman katı değil, tersine, esnek olan yüksek kademe emirleri ve talimatlarıdır. Bu emir ve talimatlar müfreze kumandanlarına hedef gösterir. Askeri hareketlere nisbeten uzun bir dönem için yol gösterirler. Meselâ bir bölgedeki partizan müf rezelere, düşmanın haberleşme hatlarına, depolarına, bu gibi hedeflerine hücum etmeleri için verilen böyle bir emirde, tarih, saat, kullanılacak kuvvetlerin sayısı gibi konularda kesin bir şey söylenmez. Herhangi bir bölgede partizan savaşının sonucu, o bölgede çarpışan bütün partizan birliklerinin bütün askeri hareketlerinin toplamıdır. Genel Kurmay 1944 te Birinci Tümenin tugaylarına insiyatif anlayışı konusunda şöyle yazıyordu.

> "Partizan savaşı, tabiatı sonucu olarak partizanlarda insiyatifi ortaya çıkarır ve geliştirir. İnsiyatif sahibi olmak, bu savaşın vazgeçilmez şartlarındandır. Onsuz partizan savaşı olmaz. İnsiyatif anlayışını geliştirmek için şunlar gereklidir:
>
> asla katı ve tek taraflı emirler verme mek bu katı emirler partizanın insiyatifini ortadan kaldırır, gelişmesine imkân vermez. Hareket emri veren bir

kimse, asla katı emirler vermemelidir. Emri alcak kişiyi, düşünmeye ve emri yerine getirme yolunu kendi kendine bulmaya sevkeden, talimat şeklinde emirler vermelidir.

-Kendine güvenmeyen bir kimse insiyatif sahibi de olamaz. Kurmayların ve partizanların kendilerine güvenmesi için, onlara görev ve sorumluluklar vermek, onlara yol göstermek ve onlardan rapor istemek gerekir.

-Her zaman şu ilkeyi izleyelim: hatalı bile olsa hareket etmek, hata yapmadan çekinip, hiç bir iş yapmamaktan daha iyidir. Fakat insiyatif gene de olumlu ve akıllı olmalı, ve komuta kademelerinin plânlarının ve talimatlarının çizdiği sınırları aşmamalıdır. (1)

8) Devamlı hareket. Partizan savaşının tecrübesi gösteriyorki, her türlü savaşın temel ilkelerinden biri olan, hareketin devamlılığı ilkesi, partizan savaşının bütün hareketlerinin yönünü tayin eden diğer ilkelerinde temelidir. partimiz ilk günlerden beri Milli Kurtuluş Ordusundaki bütün parti organlarından düşmana karşı devamlı, aralıksız ve canlı bir askeri hareket yürütülmesini istedi.. Enver yoldaş, 1943 yılı sonlarında, hareket bölgesindeki kumandanlara şöyle yazmıştı:

"Düşmana karşı vermemiz gereken savaş, gerçek bir aralıksız hücum niteliğini korumalıdır. Bunun özelliği, düşmana beklemediği anda ve beklemediği yerde indirilen âni ve şiddetli darbelerle ağır kayıplar verdi-

(1) Partizan savaşında genel taktik kavramlar.

rilmesi, ve aynı zamanda kendi güçlerimizin korunmasıdır.Düşmanın seçtiği yer ve zamanda çarpışmaktan kaçınalım. "Hiçbir zaman onun hücum etmesini beklemiyelim. Daha harekete geçip hücuma başlamasına fırsat vermeden düşman saldırısını ezelim." (1)

Düşmana karşı devamlı hareket ilkesi uygulanmazsa, manevra ilkesinin de hiçbir olumlu anlamı kalmaz. Düşmana hücum etmeden manevra yapmak mutlak yenilgi demektir. Aralıksız saldırılar, düşmana karşı başarının kaçınılmaz şartı olan manevî üstünlüğü de sağlar.

Lenin partizan savaşını incelerken şu sonuca varıyor:

"Her gün başarı sağlamak (tek bir yerdeki hareketler için her saat başarı sağlamak diyebiliriz), bu başarılar son derece önemsiz bile olsa, düşmana karşı manevi üstünlüğü ne pahasına olursa olsun korumak gerekir." (2)

Partizan savaşını, silahlı halk ayaklanmasını yöneten esas ilkeler, genel çizgileriyle bunlardır. Milli Kurtuluş Savaşımızı örgütler ve yönetirken izlediğimiz temel ilkeler bunlardır. Günümüzde de bu ilkeler, askerlik sanatımız için bir değer taşırlar.

---

(1) Parti Arşivindeki belgelerden.
(2) Lenin: "Bütün Eserler" 21.Cilt, s.319-321, Rusça baskı.

III

PARTİZAN ORDUSUYLA DÜZENLİ ORDU ARASINDAKİ KARŞILAŞTIRMA

Partizan ordusu, örgütlenme bakımından olduğu kadar, silâhlanma ve taktik bakımından da düzenli ordudan çok farklıdır. Partizan ordusu, benzeri olmayan bir ordu biçimidir. Bunun sonucunda, partizan ordusunun savaş biçiminin de bir benzeri yoktur. Zaten benzeri olmayan bir savaş, düzenli ordudakinden değişik, benzeri olmayan şartlar altında yapılır. Bir partizan ordusunun düzenli bir ordudan ayıran başlıca özellikler nelerdir?

1. Örgütlenme ve kuruluş farkı:

Partizan ordusu, kendi isteğiyle partizan saflarına katılan gönüllerden kurulur. Partizan birliklerinde yaş ve cinsiyet ayırımı yoktur. Partizan ordusunun saflarında, ihtiyarlar, genç kızlar, henüz eli tüfek tutacak yaşa gelmiş gençler, "Öncüler" (komünist çocuk teşkilâtı) bulunur. Düzenli orduda ise askere alma, gönüllülük esasına göre değil, seferberlik kanununa göre yapılır.

Partizan ordusunun birliklerinin tamamına yakını piyade birliklerdir. Örgütlenmesi basittir. Gücü, hücum ruhundan, hızlı manevra kaabiliyetinden, ani hücumlardan ve baskınlardan ileri gelir. Silâhları esas olarak tüfek, makineli tabanca, hafif ve ağır makineli, el bombası, süngü ve az sayıda da diğer silâhlardır. Düzenli bir ordunun teşkilatı çok karışıktır. Yalnız piyadeye değil

modern savaşın gerektirdiği her türlü sınıflara ve özel birliklere sahiptir. Partizan savaşının kadroları halkın mücadelesi içinden doğarlar, buna karşılık düzenli ordunun kadroları, askeri okullarda ve harp okullarında sistemli şekilde yetiştirirler.

2. Silâhlanma farkı:

Partizan ordusu, emperyalist saldırganların işgali ya da iç gericilerin baskısı altında ezilen bir halkın özel şartlarında doğar. Silâhlar ve fabrikalar ya işgalcilerin ya da iktidardaki rejimin elindedir. İşte bu yüzden partizanlar, ellerine ne gecerse onunla savaşa başlarlar ve düşmandan aldıkları silâhlarla donanırlar. Lenin 1905 te ihtilâl ordusu müfrezelerinin görevlerini şöyle tespit ediyordu:

> "Müfrezeler 2 veya 3 kişiden başlamak üzere, her sayıda kurulabilirler. Müfrezeler kendi kendini silâhlandırmalıdır. Tüfek, tabanca, el bombası, bıçak, balta, sopa, kundak olarak kullanılacak, gazyağına batırılmış paçavra, her çeşit ip, merdiven, barikat kurmak için kalas, yangın bombası, demir tel, dikenli tel, süvariye karşı kullanılacak büyük çiviler,... Her ne bulursa onunla, silâhlanmalı. Hiç bir zaman dış yardım yada üst kademeden yardım beklememeli, her şeyi kendisi temin etmelidir... Daha kötü durumlarda bir müfreze, hiç bir silâha sahip olmayabilir. Bu durumda da onu çok önemli görevler bekliyor: 1-Kalabalığı yönetmek, 2-Elverişli bir anda bir polise yada yalnız düşmüş bir kazağa hücum edip silâhını almak (bugünlerde Moskova'da olduğu gibi) 3-Polis kalabalık olduğu zaman, yaralı ve tutuklu

ları kurtarmak, 4-Damlara çıkıp taş atmak veya sıcak su dökmek..." (1)

Partizan müfrezesi eline ne geçerse onunla çarpışır. Silâhları, piyade silâhıdır. Buna karşılık düzenli orduda gelişmiş silâhlar bulunur: top arabaları, uçaklar, gemiler, tanklar vs...

3 - Taktik farkı:

Genel olarak düzenli ordunun ve partizan ordusunun muharebe biçimi aynı taktik ilkelere dayanır. Ancak ikisi arasındaki esas fark bu ilkelerin partizan savaşı şartlarındaki uygulanışındandır. Bu önemli meseleyi incelemekte farklar vardır. Düzenli bir ordunun taktiğiyle, partizan taktiğiyle, partizan taktiği arasındaki en bariz farkları görelim:

a. Düzenli ordu,düşmanı nerede bulursa orada savaşa girişip cephe muharebesiyle yoketmek üzere arar. Düzenli ordunun amacı,düzenli bir cephe hattı boyunca düşmana saldırmak, kendi toprağında olsun, düşman toprağında olsun her bulunduğu yerde kuşatıp yok etmektedir. Partizan savaşı, esas olarak milli sınırlar dahilinde hücum hareketleriyle yapılan bir savaştır. Bir halkın milli mukavemeti niteliğindedir. Partizan ordusu, düzenli maharebeden kaçınır, düşmana yandan ve arkadan hücum fırsatı arar.

Düzenli bir ordunun taktiği, ana hedefe (stratejik hedefe) doğrudan doğruya bağlı olan ara hedeflerle tespit edilir. Partizan taktiği ise, ana hedefe ancak dolaylı olarak bağlanan, çok çeşitli hedeflere yönelir. Bu hedefler, düzenli ve saflar halindeki muharebelere değil, düşman için en kötü ve partizanlar için en iyi şartlarda, ani, süratli ve düşmanın beklemediği baskınlarla gerçekleştirilir. Düzenli ordu, giriştiği düzenli muharebelerinde düşman topraklarını ta-

(1) Lenin: "Bütün Eserleri" 3.Cilt, s.327-330, Rusça 3. baskı.

rar, arkasında hiç bir engel bırakmıyacak şekilde kökünden temizler. Partizan savaşı sabotajlara, düşmanın haberleşme hatlarını tahrip hareketleriyle, tecrit olmuş birliklere, karargâhlara, depolara, türlü hedeflere hücumlarla, düşmanın hareket alanının içlerinde de yürütülür. Başka bir deyişle Partizan taktiğinin hedefi, düşmana her bakımdan zarar verilmesi, yıpratılması, her an şaşkın ve şüpheli bir durumda tutulması, onun geri hatlarda çok sayıda kuvvetini eli kolu bağlı bir halde bekletilmeye mecbur edilmesi, durumu kontrol etmesine imkân tanınmadan, bölgelerin nahiyelerden başlayarak birer birer kurtarılmasından, genel ayaklanmaya ve bütün ülkenin kurtarılmasına kadar varan bir savaş vermektir.

Başkumandan STALIN, 1 Mayıs 1943 de Kızılordunun ve sovyet partizanlarının görevlerini şöyle tespit etmişti:

> "Bütün Kızılordunun görevi, kışın verilen muharebelerin zaferlerini sağlamlaştırmak, ilerletmek, topraklarımızın bir karış yerini bile feda etmeden faşist Alman istilâcılarına karşı kesin sonucu tayin edecek mücadelelere hazır olmaktır. Savunmada, ordumuzun özel liklerinden gelen sebat ve sabır gösterilmelidir; hücumda kararlı olmalı, çeşitli kıtalar mükemmel bir işbirliği içinde çalışmalı, savaş meydanında da düşmanı kuşatıp yok etmesiyle sonuçlanacak cesur manevralar yapmalıdır. Erkek ve kadın partizanlar haberleşme hatları, yollar, askeri depo ve binalarında düşmana yıkıcı darbeler indirmeli, onu tecrit etmelidir. Düşman işgali altındaki bölgelerde, Sovyet halkı-

nın geniş kitlelerini harekete geçirerek, onları kurtuluş savaşına faal olarakkatmalı, Sovyet vatandaşlarını esir alarak Almanya'ya gitmekten ve Hitlerin vahşi hayvanları tarafından imha edilmekten korunmalıdırlar. Çocuklarımızın, ana ve babalarımızın, kardeş ve bacılaramızın kanının ve göz yaşlarının intikamını acımadan alalım. Alçak Hitlerci zalimlere karşı savaşında, Kızılordüyu bütün güçlerimizle destekleyelim." (1)

Görüyoruz ki, düzenli ordu ile partizan ordusu arasındaki görev dağıtımında esas görev, düzenli orduya düşüyor. Çünkü, partizanlar yardımcı rollerini tamamladıktan sonra, sadece düzenli ordu düşmanı yok edebilir. Bu, bir partizan ordusu ülkeyi işgalcilerden kurtaramaz demek değildir. Sadece partizan ordusunun, örgütlenme, silahlanma ve güç bakımından, düzenli bir orduyu yok etmek için açık meydan savaşı yapamayacağı anlamına gelir. Düzenli bir orduyu yok etmek için, düzenli bir ordu lâzımdır. Partizan ordusu, gelişmesi sonucunda, düzenli orduya dönüşebilir. Böyle bir gelişme mutlaka şarttır.

b. Belli bir hedefe varmak için düzenli ordunun kullandığı taktik, partizan ordusu gibi kitle temeline değil, insan ve araç olarak sayı hesabına dayanır. Partizan taktiği ise asker taktiğine değil, baskın, sürat (manevra) hücum ruhu ve inisyatife dayanır. Bu taktik, düşmana karşı sayı ve silah bakımından zayıf durumunu düzeltir.

---

(1) Başkumandan Stalin'in Kızılordu'ya emri, sayı 195, 1.5.1943

Dediğimiz gibi, baskın, partizan ordusunda temel unsurlardan biridir. Partizan hareketleri, hep ayrı ayrı hareketler olduğuna göre, baskın her zaman mümkündür, ve belli bir bölgede askeri hareketlerin sonucunu tayin edebilir. İkinci dünya savaşının tecrübesinden görüldüğü gibi, baskın düzenli bir ordu için çok önemli bir unsur değildir. Önemi geçici olan bir taktik unsurdur. Almanlar baskını, "şimşek" savaşlarının tayin edici unsuru olarak görüyordu. Baskın, kuvvetlerinin bir ihtiyat gücüydü. Bu konuda Stalin yoldaş, Kızılordüya 55 sayılı emrinde şunu söylüyor:

> "Almanlar, savaşın ilk aylarında kalleş ve beklenmedik baskınlarıyla elde ettikleri üstünlüğü artık kaybettiler. Faşist Alman kıtalarına hizmet eden baskınlar devri geçti. Bu baskınlarla sağladıkları üstünlük bitti. Artık baskın gibi geçici unsurlar, savaşın kaderini tayin etmiyor. Şimdiden sonra, savaşın sonucunu tayin edecek olan, geri hatların sağlamlılığı, ordunun maneviyatı, tümenlerin sayısı ve sağlamlığı, ordunun silahlanma ve donatımı, yönetici kadroların örgütleme kabiliyeti gibi, esas ve devamlı etkenlerdir. Şunu söyleyelim: Alman ordusunun artık baskını kullanamaz olması, onu felâketle karşı karşıya getirmiştir". (1)

Bütün bunlara göre, baskın unsurunun düzenli ordu için hiçbir önemi yok mu demektir? Asla. Baskın, ani hareket her zaman bir taktik unsurdur. Geniş stratejik nitelikte bir hareket için tayin edici değildir, ama özellikle dağlık

1) Stalin: "SSCB'nin Büyük Yurtsever Savaşı Üzerine" s.43-44, Rusça baskı. Moskova, 1946

arazide ve partizan savaş şartlarında taktik nitelikteki hareketlerde daima önemli bir rol oynar.

Manevra ilkesinin, partizan ordusu için önemini yukarda açıkladık. Düzenli orduda da bu ilkenin önemi büyüktür. Bu konuda Sovyet ordusu piyade savaş talimatnamesi şöyle der:

> Modern askeri nitelikler, daha çok manevra niteliğindedir, bu yüzden, yandan hücum, kuşatma, düşmanı esir alma veya yok etme gibi manevraları düzenlemek ve gerçekleştirmek için, bütün komuta kademelerinin çarpışmadan önce ve çarpışma sırasında hızla toplanma kabiliyetine sahip olması gerekir."

Manevra ilkesinin uygulanması bakımından, düzenli ordu ve partizan ordusu arasında ne fark vardır?

Partizan savaşının birçok hallerinde, manevra alt kademe komutanlarının emriyle yapılır. Meselâ, çarpışma sırasında üstün düşman güçleri tarafından püskürtülen bir tabur, yüksek kademeden bir emir beklemeden kendi inisyatifiyle geri çekilebilir. Bu partizan taburu, gene kendi inisyatifiyle hareket bölgesini terkederek, başka bir partizan birliğinin hareket bölgesine katılabilir. Partizan savasında, manevranın anlamı çok geniştir. Partizan birliklerinin bulunduğu bölge, bütün birliklerin ortak manevra bölgesidir. Üst kademe kesin emir vermedikçe birlikler, kendi inisyatifleriyle manevra yaparlar.

Düzenli bir orduda manevra daha disiplinli bir şekilde olur. Düzenli savaşta, partizan savaşındaki gibi manevra yapılamaz. Her birliğin

kendi manevra alanı bellidir. Manevra, komutanın emri dışında yapılamaz. İnisyatif hiçbir zaman diğer birliklerle işbirliği yapmaktan ileri gidemez, komutanın gösterdiği hedefi geçemez.

Düzenli ordu birliklerinin tersine, partizanlar çok küçük gruplar halinde savaşırlar ve bu partizan birlikleri veya müfrezeleri düşman tarafından görülmez ve vurulamaz. Çok sayıda partizan grubunun, değişik noktalardan, düşmanı en zayıf yerinde yakalayıp, en beklenmedik anda giriştiği hareket ve manevralar düşmanın aklını başından alır. Bu, herkesin aynı zamanda ve aynı yönde hücuma geçmesinden daha yararlıdır. Partizan kuvvetleri, her zaman inisyatifi elde tutacak şekilde kullanılmalıdır.

c. Partizan taktiği, düşmanı zor arazi şartlarında hareket etmeye mecbur ederek, onun manevra imkânlarını ve silahların etkisini elden geldiğince azaltacak şekilde, arazi şartlarından nasıl yararlanmamız gerektiğini öğretir. Büyük birlikler halinde hareket eden ve çeşitli sınıftan birlikleri aynı zamanda kullanan düzenli ordu, bütün imkânlarını harcamazsa, arazi şartlarından gerektiği şekilde yararlanamaz. Arazi şartlarını eniyi şekilde kullanan partizan ordusu, düşmanı kötü arazi şartlarında çarpışmaya zorlar. Onun bütün elindeki imkânları kullanmasını önler ve hareket sahasını tamamen ona bırakmaz.

d. Partizan ordusunun elinde yetersiz piyade donatımından başka birşey yokken, düzenli ordu her türlü modern aracı kullanır. Buna karşılık partizanlar, başka objektif ve subjektif unsurlarla üstünlüğü sağlarlar. Bunlar: Kararlılık, savaşın haklı olduğunun bilinci, hücum ruhu, araziden yararlanmak kaabiliyeti, manevra

kaabiliyeti, baskın, inisyatif, atış disiplini gibi unsurlardır. Partizanlar, düşmanı zor arazi şartlarında harekete mecbur eden manevralarıyla onu her sınıftan birlikleri kullanma imkânından mahrum bırakırlar, düşmanın silahlarından birçoğu etkisiz kalır.

Düzenli ordu, bütün silahların ateş hacmi esasına dayanır. Oysa partizan ordusunda temel ateşin etkinliğidir. (Keskin nişancılık, disiplinli ve ani ateş)

Partizan savaşının tecrübesi, birliklerimizdeki bir çok yetersizliği de ortaya koyuyor. Meselâ, haberleşme ve bağlantıların eksikliği en önemlilerinden biridir; öte yandan, partizan ordusunun şekli yanı tamamen unutuldu. Müfrezelerimiz ateş alanının düzlükten çok tepelerde yoğunlaştırma eğilimindeydiler. Keşif faaliyetinin düzenlenmesi çok yetersiz oldu. Bu gibi başka eksikliklerde oldu. Bunları etraflı olarak tahlil etmeli ve olumlu sonuçlar çıkarmalıyız.

IV

ARNAVUTLUK ŞARTLARINDA ASKERİ HAREKET ÜZERİNE BAZI GENEL GÖRÜŞLER

Kurtuluştan sonra ordumuz yeniden örgütlendi ve modernleşme yoluna girdi.

Avrupa'da ve Dünyada sermaye düzeni var oldukça, gerginlik ve savaşı doğuran sebep de var olmaya devam eder. Milletler arası alanda kuvvetler dengesinin değişmesi ve faşizme karşı kazanılan zaferden sonraki gelişmeler, gerici dünyanın gözünde sağlam bir barış garantisi teşkil etmiyor. Milletler arası ilişkilerdeki gelişmeler karşısında demokratik güçler, emperyalist saldırganların oyunlarına karşı her zaman demokrasi ve barışı savunmaya hazırdırlar. Emperyalist devletlerin silâhlı kuvvetleri, kralcı faşist Yunan rejimini ayakta tutabilmek ve yarım adamızda yeni karışıklıklar yaratmak için müdahalede bulundular. Balkanlardaki durumun gelişmesi, kralcı faşist Yunan ordusunun kara sularımız ve Güney sınırımızdaki devamlı kışkırtmaları, emperyalist güçlerin demokratik rejimimize karşı düşmanlığı; bütün bunlar, bizi, ordumuzun görevlerini yerine getirebilmesi için onu modernleştirmeye zorluyor. Ordumuzun önündeki görevler şunlardır: Milli Kurtuluş Şavaşının zaferlerini savunmak, milli bağımsızlığımızı, barışı ve demokrasiyi korumak.

Kurtuluştan bu yana milli ordumuz, modernleşme ve örgütlenme konusunda, askerî talim, kadroların yetiştirilmesi, silâhlanma ve bu gi-

bi alanlarda büyük adımlar attı. Bununla birlikte, modernleşmesini ve sağlamlaşmasını tamamlamak için, uzun bir yol yürümesi gerekir.

Bizimki gibi dağlık bir arazinin, silâhlanmayı, askerî taktiği, talimi ve ordumuzun maddî güvenliğini nasıl etkileyebildiğini daha iyi görmek için, askerî hareketler üzerine ve özellikle bizimki gibi dağlık bir arazideki hareketlerin özellikleri üzerine bazı genel görüşler ortaya koymak istiyoruz.Bu konuda söyleyeceklerimizin kesin ve mutlak olmadığını şimdiden belirtelim. Ama bunlar, olumlu sonuçlara varacak bir tartışmaya temel olabilirler.

A. Arnavutluk Arazisinin Özellikleri:

1. Balkanların Adriyatik Denizine kapısı olan Arnavutluk, imparatorlukların ve emperyalistlerin menfaatlerinin her zaman çatıştığı bir yer olmuştur. Treeste'den Karaburun'a kadar Adriyatik denizinin doğu sahili kayalık bir duvardır. Balkanları Adriyatik üzerinden istilâ etmek istiyenlere karşı sert bir tabii engeldir.

Ancak, Balkan kalesinin bu duvarı, Ülkin'den Vlora'ya kadar kesintiye uğrar. Bu bölgelerde deniz 50 km. derinliğe kadar ovalarımıza sokulur. Şingin, Vlora ve Saran'da büyük yollarla ülkenin içlerine bağlanan limanlardır. Bu yollar, sırasıyla ovalardan tepelere doğru, kıvrıntılı nehir kenarlarından ve korkunç ve dar boğazlardan geçerek, ülkenin öteki ucundaki bölgelere kadar giderler. Sahillerdeki ovalar, kışın sürekli yağmurlar ve taşan nehirlerden göl haline gelirler. Ülkenin yüzde 15-20'sini kaplayan bu ovalar, yazları taktik manevra alanları olurlar. Buraları, düşmanın zırhlı birliklerle çıkartma yapabileceği yerlerdir. Düşman birlikleri kıyı bölgesinde yok edilmezler-

se, hemen Tirana, Vlora, Fier, Berat, Elbasan, İşkodra üzerine sıçrayabilirler.

2. Düz ve yer yer ormanlık sahillerimizin dışında, Arnavutluğun geri kalan kısımları dağlık ve bunun yarısına yakını da ormanlıktır. Arnavutluk'un büyük bir kısmı, arızalı ve sert bir tabiata sahiptir. Sert yamaçlı sıra dağlar, daha çok kuzey-güney yönünde dizilirler. İki yanlarında akan nehirler üzerinde tek tek tepeler vardır. Bu dağların yamaçları, seyrek ve yüksek ağaçlı ormanlar veya sık sık çalılıklarla kaplıdır. Tepelerinde ise ağaçlar azdır. İki bin metreden yükseklikte hiç ağaca rastlanmaz. Dağlık bölgeler kışın karla kaplıdır. Dağlar arasında ancak yazın geçit veren (o da her zaman değil) beş taşkın nehir akar. Bu nehirler Doğu ve Güneydoğu Arnavutluk'u denize kadar boydan boya yararlar. Dağlarımız, her zaman halkımızın sadık müttefikleri ve asırlar boyunca ardı arkası kesilmeyen yabancı istilâcılarına karşı mukavemet savaşında yardımcısı olmuşlardır. Milli Kurtuluş Savaşında da, bu dağlar, partizanlarımızın ulaşılamaz sığınakları oldular.

3. Ulaşım, düzenli bir savaşın gereklerine göre yetersizdir. Az sayıda olan yollarımız, taktik nitelikten çok, donatım ulaşımına yeterlidir. Güney sınırımıza paralel hızlı manevralara izin vermezler. Önemli merkezlerden güneye doğru dikine inerler. Bu yolların arasındaki arazi, tümenlerin hareketine yetecek kadar geniştir.

4. Arazinin tabiatına ve topoğrafik şartlarına göre, ülkemiz, çoğunlukla dağlar ve ormanlarla kaplıdır. Yolları azdır. Topraklarımızın küçük bir kısmı, yani kıyı bölgesindeki ovaları, muhtemel bir düşman çıkartmasında tehlikeli bölge olabilir.

B. Arazinin Özelliklerinin, Askeri Örgütlenme, Silahlanma, Taktik ve Talim Üzerine Etkileri

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, ülkemizin tabii şartlarının Milli Ordumuzun örgütlenmesi, silahlanması taktiği ve talimi üzerindeki etkisini göz önünde bulundurmak zorundayız. Bu konuda kesin kararlar verilemez. Biz burada, az çok objektif bir açıklama yapmaya çalışacağız.

1. Arazimizin, birliklerin teşkilâtı ve silahlanmasına etkisi

Milli Kurtuluş Savaşında ordumuz, örgütlenmesi gittikçe gelişen bir partizan ordusuydu. Savaş sonunda, taktik hareket birlikleri olarak tümenler ve ordular kurulmuştu. Ama bu birlikler, esas olarak piyadelerden meydana geliyordu. O zamandan beri ordumuz, örgütlenmede çok değişikliklere uğradı. Bugün sadece piyade birliklerine değil, diğer sınıflara da sahibiz. Ordumuzun teşkilâtlanmasının hangi esaslara göre olması gerektiğini tesbit etmek için, Sovyet Ordusunun tecrübesine ve Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesine dayanmalıyız. Bu tecrübelere göre ordumuzun düzeni nasıl olmalıdır? (1)

a. Birlikler, müfrezeler ve altmüfrezeler, bağımsızlığa sahip olmalıdır. Dağlık arazide ne hücum, ne de savunma düzdekine benzemez. Dağda, arazinin şekli cepheyi birçok noktasında değişik istikametlerde böler. Hücum, ortak bir hedefe doğru veya değişik hedeflere doğru, başka başka yönlerden, bağımsız olarak harekete geçen müfrezelerin saldırısıyla olur. Bu müfrezelerin her zaman birbiriyle teması da yoktur. Arazinin tabiatı onları ayrı harekete zorlar.

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

Ortak bir hedefe doğru hücuma geçen birliklerin hareketi, doğrudan temasla değil, birlikleri hedefe yönelten genel kurmay askeri yönetimi tarafından birbirine bağlanır. Dağda hücum, geniş bir cephenin ayrı ayrı yerlerinden, bir veya birkaç hedefe doğru aynı zamanda saldırıya geçen tek tek birlikler tarafından yapılır.

Dağda, sadece taktik hareket birlikleri olan tümenler değil, tabur ve alaylar da kendi başlarına hareket edebilmelidir. Bu bağımsızlığın gerekliliği, aynı şekilde dağlık arazideki savunmada da ortaya çıkar. Dağda savunma, düzdeki gibi düzenlenemez. Savunma, düzde çoğu zaman kesintisiz siperler düzeniyle yapılır. Dağda ise, daha geniş bir cepheye yayılır. Bu cephe, kolların, bölüklerin ve taburların savunma bölgelerine dayanan bir düzenle kurulur. Bunların düşmanla tek teması ateş temasıdır. Birçok hallerde, meselâ aralarında aktif savunmaya ihtiyaç göstermeyen sarp kayalıklar varsa, ateş teması bile olmaz.

Dağda, sadece bir bölük değil, bir takım, hatta bir manga bile bir tepeyi, bir boğazı, bir geçidi veya bir yolu başarıyla koruyabilir. Buna göre, bir dağ mangasının taktik kuruluşu basit bir düzlük mangasınınkinden daha sağlam olmalıdır. Meselâ düzde 6-7 silahlı adam, bir hafif makineli ve tüfeklere sahip bir manga, bağlı bulunduğu takımla birlikte hücum veya savunma yapabilir. Oysa dağda bir manga her zaman takımına bağlı kalamaz. Dağda, bir boğazı tutan ya da bir düşman ağır makinalısına hücum eden bir manganın, yeteri kadar ateş gücü olmalıdır. Bu yüzden küçük alt müfrezelerin (manga veya takım) insan ve silahını arttırmak ya da onları ihtiyaca göre takviye etmek gerekir. Bu yüzden, gö-

revlerini yerine getirene kadar, içinde makineli tüfekçi ve nişancıların da olduğu karışık alt müfrezeler, taktik birim şeklinde kurulmalıdırlar.

Ama bir müfrezenin bağımsızlığı, sadece elindeki güçlerin sayısına mı bağlıdır? Muhakkak ki sayı, bir manga, takım veya bölüğün kurulmasında önemli bir rol oynar. Ancak, taburlar ve benzeri birlikler, ellerindeki sayı ve imkânlarla kendilerine verilen görevleri tek başlarına başarabilecek şekilde kurulmalıdırlar. Bir müfrezenin bağımsız olması için ona fazla sayıda adam verilmesi şart değildir. İnsan sayısını arttırmadan da bağımsızlık sağlanabilir.

Bir birliğin bağımsız hareket edebilmesi için şunlar şarttır:

a) Kendisine verilen görevin yerine getirilmesine yetecek kadar ateşli silaha ve canlı kuvvete sahip olması.

b) Askeri hareketin biçimine göre, hedefe varmak için gerekli özel alt müfrezelere ve müfrezelere sahip olması.

c) İhtiyaçlarını kendi imkânlarıyla karşılayabilmesi.

d) Elindeki vasıtalarla her arazide hareket edebilmesi ve süratli manevra yapabilmesi.

Bu meselenin özünü kavramak için dağlık arazide birliklere ve müfrezelere düşen görevleri, ve özellikle bizim dağlarımızın özel şartlarında görevlerini doğru tesbit etmeliyiz. Dağlık arazimizde birliklerin görevlerini şöyle ayırabiliriz:

a) Bir ordu, bir hareket birliği veya taktik-hareket birliği olarak görülebilir.

b) Tümen,(hatta bazı durumlarda alay) bir taktik-hareket birliği gibi,

c) Alay (tugay) ve tabur (bazen bölük) bir taktik birlik olarak,

d) Bölük ve takım temel taktik birlikleri olarak,

e) Manga, atış birliği olarak görülebilir.

Bağımsızlık, ulaşıma müsait yollar dışında hareket eden alaylar da dahil olmak üzere, bütün müfreze ve alt müfrezeler için şarttır.Dağlık arazide, tümenlerin düzdekinden daha hafif, buna karşılık genel komuta ihtiyatlarının düzdekinden fazla olması doğrudur. Tümenin bağımsızlık ihtiyacı, dağda taşıma zorluklarıyla karşılaşır. Bu yüzden meseleyi çözmek için onu etkiliyen bütün unsurları incelemek gerekiyor.

b) Birlikler, müfrezeler ve alt müfrezeler hareketi olmalıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, birlikler ve müfrezeler ağır vasıta ulaşımına müsait yollar dışında kendi öz imkânlarıyla hızlı manevra yapabilmelidirler. Yani tabur, alay, tümen veya tugaylar, hızlı ve yeteri kadar taşıtla donatılmalıdırlar, (el arabası, yük atları ve motorlu vasıtalar). Ama hiçbir araba yolu olmayan bölgelerde hareket etmek zorundaki tümen veya tugaylar için ne yapılabilir? Bu şartlarda meseleyi çözmek için, birlikler ve müfrezeler yeteri kadar yük hayvanıyla donatılmalıdırlar. Dağlık arazide, cephane temininin düzenli olması, silah sayısından daha önemlidir. Meselâ bir bölüğün ateşli silah sayısı ötekinden bir misli az bile olsa, az silaha sahip birliğin cephane tedariki iyi düzenlenmişse, ateş kabiliyeti en büyük olan da odur. Dağlık arazideki harekette, levazım ve u-

laştırma ordunun en karmaşık meselesidir. Araba yolu bulunmayan dağlık arazide, motorlu vasıtaların yerine özel at ve katır kervanları veya bu iş için kurulmuş özel insan ekipleri kullanılır. Bundan başka, müfrezelerin ihtiyaç halinde başvuracakları en uygun noktalarda levazım depoları kurmak gerekir. Bu iş zamanında düşünülmelidir.

Bir ordu ne kadar küçük olursa manevra da o kadar önem kazanır. Ulaştırması çok iyi örgütlenmiş bir ordu, mücadele gücünü kat kat arttırabilir. Bu yüzden ordunun sadece taktik manevra ve dağ teçhizatı için yük hayvanları yetmez. Aynı zamanda manevra yapmayı ve müfrezelerin bir bölgeden bir başkasına süratle hareket etmesini sağlıyacak şekilde, yolların olduğu yerlerde özel vasıtalara sahip olması gerekir.

c) Değişik sınıflar arasında oran: Dağlık arazide kıtaların oranı da düzdeki gibi değildir. Piyade, topçu, süvari, ve bunun gibi ordudaki çeşitli sınıfların oranını tesbit etmek için, her birinin önemini ve kullanılış şeklini somut olarak hesaba almak gerekiyor.

2 - Müfrezelerin taktik rolü ve değişik sınıflar üzerine dağlık arazinin etkisi:

a) Piyadenin yeri ve görevi: Sovyet Ordusunun piyade savaş yönetmeliği, savaşta piyadenin rolünü şöyle tanımlar:

> "Piyade, en zor ve temel görevi yerine getirir; yakın döğüşle düşmanın yokedilmesi. Piyadenin, hücumda kararlılıkla ilerlemesi ve savunma sırasında şiddetli direnmesi, mücadelenin sonucunu tayin eder. İşgal ettiği toprağı sadece piyade elde tutabilir. Piyadenin gücü, ateş gücü-

ne, ateşle aynı zamanda ileri hareketi birleştirebilmesine ve süngü hücumuna dayanır. Her türlü arazide, her zaman ve saatte ve her türlü havada başarıyla döğüşebilir ve manevra yapabilir."

Dağlık arazide piyadenin rolü, düzlük arazinin öteki kıtalarına oranla çok daha fazla önem kazanır.

Piyadenin geçemiyeceği yer yoktur; hiçbir engel onun askeri hareketini imkânsız kılmaz.

Suvorof: "Dağ keçisinin geçtiği yerden Rus askeri de geçer; dağ keçisinin geçemediği yerden Rus askeri gene geçer" der.

Dağlık arazide, piyade savaşın kaderini tayin eden unsurdur. Kullandığı silahlar: tüfek, el bombası, süngü, makinalı tabanca, hafif makinalı, KT tüfeği ve havan topudur. Piyadenin görevi, öteki sınıflardan her zaman daha zordur. Savaşın kaderinin belli olacağı anda, sadece kendi güçlerine güvenerek harekete geçer. O anda, düşmanın birkaç metre yakınına kadar sokulmuştur. El bombaları, düşman siperlerine dalmaya hazırdır. Bir el bombası mesafesine girilene kadar topçu ve havacılar, düşmanın canlı kuvvetlerine ve silahlarına zarar verdirerek piyadeye yardım ederler. Ancak, düşmanın arasına dalmak gereken en kritik anda, piyade kendi öz güçlerine ve el bombası ve süngüye güvenmek zorundadır. Piyade, baska hicbir sınıfın yapamadığı birşeyi yapar: Düsmanın arasına dalar. Dağda, yalnızca el bombası ve süngüyle yakın döğüş muharebeyi bitirir, düzde ise yakın kavga her zaman tayin edici olmayabilir. Yani yakın döğüş dağda daha önemlidir.

1943 te Sovyet ordusunun bir savaş tümeninde piyade sayısının toplam sayısına oranı yüzde 63 tür. Bu bize Sovyet piyadesinin önemli rolünü açıkça gösterir. Bu yüzde oranı, bir tümen içindir. Bütün orduya bakınca bu oran düşer. Bütün bunlar, piyadenin rolünü abartıp öteki sınıfları küçümsediğimiz anlamına gelmez. Topçu, havacı, tank, istihkâm gibi öteki sınıflar, modern savaşta piyadenin başarısı için şarttır. Öteki yardımcı sınıfların önemini küçümsemek, geriye gitmek ve ilkel örgütlenme durumunda kalarak orduyu modernleştirememek demektir.

Ancak, gerek düzde gerek dağda, her türlü hal ve şartta ve herhangi bir zamanda, silahların gelişmesi ne olursa olsun, savaşın kaderini tayin eden unsur insandır. Eğer küçük bir ordu, haklı bir savaş güdüyorsa ve bu orduyu meydana getiren insanlar verdikleri bu haklı savaşın bilincine varmışlarsa, düşmana karşı zafer kazanmak için tek bir vücut gibi birleşmiş, kanını son damlasına kadar vermeye kararlı ve bütün güçlüklerin üstesinden gelmek üzere iyi yetiştirilmişlerse, araç ve sayı itibariyle üstünlüğü ne olursa olsun büyük büyük bir orduyu yenebilir. Savaş meydanında İNSAN, SİLAHın yerini alabilir, ama SİLAH,hiçbir zaman İNSAN'a rekabet edemez. İnsan yoksa, silah yalnızca hareketsiz, ruhsuz, zararsız bir demir parçasıdır.

b) Topçu - Modern savaşta topçuyu Stalin yoldaş "Kızılordunun başlıca hücum gücü"diye adlandırır. Günümüzde savaş, dağda ve düzde, her şart altında topçunun kullanılmasını gerektirir. Topçu hücumda piyadenin ve zırhlı birliklerin yolunu açar, savunmada da düşmanın hızını keser ve savunma kuvvetlerini korur. Sta-

lin yoldaş topçuya "Savaş tanrısı" demiştir. Düzde veya dağda savaşırken topçu olmadan ne hücum ne de savunma yapılamaz.

Topçunun rolü, dağlık arazide şu sebeplerle düzdekinden önemlidir:

- Dağlık arazide piyadenin görevi düzdekinden zordur. Piyadenin görevi güçleştikçe topçunun önemi artar; -dağlık arazide düşmanın canlı kuvvetlerini veya ateşli silahlarını yıpratmak düz arazide olduğundan daha güçtür.Bu yüzden de topçunun rolü önem kazanır.- Dağlık arazide tank kullanılması mümkün değildir (veya bu imkân çok sınırlıdır); tank yerine top ateşi kullanmak gerekir.

- Bundan başka, dağda topçunun hızlı manevra yapması mümkün olmadığından, bu boşluğu doldurmak üzere top sayısı arttırılmalıdır. Aynı şekilde, atış manevraları (atış hattını değiştirme) zorunluğu vardır.

Bunlardan, topçunun bizim şartlarımızda ne kadar önemli bir rol oynadığı açıkça anlaşılır. Bu sebeplerin dışında, topçunun sahil savunması ve hava hücumlarına karşı korunmada önemini de hesaba katmalıyız.

Dağlık arazide tamamen çekme gücüne dayanan topçu, Genel Kumandanlığın küçük ihtiyaç müfrezeleri şeklinde örgütlenmelidir. Buna karşılık tümenler (veya tugaylar) ve onların müfrezeleri, topçunun yerini alacak havan toplarıyla donatılabilirler. Havanlar dağ şartlarına uygundur. Hayvan sırtında taşınabilen küçük çaplı toplardan ve orta çaplı obüslerden meydana gelir.

Dağlık arazide top çeşitleri arasında en önemli yeri havan ve obüs tutar. Bazuka ve büyük

toplar, düşman tanklarının geçebileceği yollar boyunca ve vadilerde kullanılırlar. Topçunun donatımında, görünen ve görünmeyen bütün hedeflere isabet kaydedebilen havan topuna ve obüse önemli yer tanımak gerekir.

Sovyet ordusunun tecrübesine göre, dağlık arazide hücum hareketi ancak topçu hücumu tamamen gerçekleştiği zaman başarıyla yürütülebilir. Buna göre dağlık arazide topçu hücumu yalnızca mümkün değil, fakat zorunludur. Topçu hücumu dağlık arazide şüphesiz düzdekinden çok değişik şartlarda yürütülür. Sovyet ordusunun tecrübesine göre, Karadeniz kıyısında Kuzey Kafkasya'daki dağlık arazide topçunun ateşi hazır olması, 40 dakikayla iki saat arasında zaman alıyor.

Yukarıda da belirtildiği gibi, dağlık arazide az sayıda topa sahip olmak, ama cephanesini düzenli temin etmek, cephanesi sağlanamayacak fazla sayıda toptan iyidir. Her dağ topu faal olmalı, cephanesiz kalıp ayak bağı haline gelmemelidir. Sovyet kuralları şunu öğretir: "cephaneyi tasarruf etmek için, ateşi azaltmamalı, ama cephane plânlı ve düzenli şekilde kullanılmalıdır".

Kadrolarımız topçunun modern savaşta önemini iyi kavramalıdır. Görevlerinin, topçuyu güçlendirmeye yardımcı olarak onu güçlü bir silah haline getirmek olduğunu anlamalıdırlar.

Bütün bu söylediklerimizden, topçunun rolünün yanlış anlaşılabileceği de görülüyor. Meselâ, topçunun dağlık arazideki görevinin önemli olduğu düşünülünce, dağda top sayısının düzdekinden fazla olması gerektiği çıkabilir. Ama unutmayalımki, dağlık arazide askeri hareket belli bir yöne doğru gelişir ve cephenin her yönünde

aynı şekli göstermez. Dağda topçu, askeri hareketlerin gelişme şekline göre kullanılır, yani yol boyunca, vadilerde, boğazlarda, bu gibi yerlerde mevzilerde. Öte yandan, dağda topların bir çoğunun yerini havan topları alır. sonuç olarak, düzdeki top sayısı ihtiyacına oranla, cephenin uzunluğuna göre dağda daha az top lâzımdır. Vadi ve yolların savunmasını, yoğun savunma ateşinin etkiliğini tayin eder. Aynı şekilde, hücum hareketi sırasında yollara ve geçitlere hakim olmakiçin tayin edici unsur, topçu ateşinin etkililiğidir.

c) Havacı: Havacının dağlık arazideki rolünü anlamak için, Sovyet Ordusunun ağaçlı dağlık arazi savaşında en yetkili generallerinden Biyazit'in sözlerine dikkat edelim:

> "Havacının hareketi, topraktaki engellerden ve arazinin tabiatından bağımsızdır. Hava kuvvetleri, dağ savaşının en zor meselesine, yani askeri hareketin yavaşlığına çare bulabilen bir silâhtır. Keşif yapar, haberleşmeyi sağlar, çarpışmanın gelişeceği yönü tayin edebilir, Tankların, topçunun, ağır makinaların yerine kısmen doldurur ve onlara yardımcı olur, hava güvenliğinin sağlar ve karadaki hareketi koruyacak savaşın en güç görevlerini bağımsız bir şekilde yerine getirebilir. Ağaçlı dağlık arazide havacı, hücum hareketinin hızla ilerlemesini sağlayan başlıca araçtır."

Ülkemizin özel şartlarında, arazimiz çok arızalı ve haberleşmemiz yetersiz olduğundan hava kuvvetlerinin önemi daha da büyür. Hava kuvvetleri, savunmada da önemlidir. Kıyı savunmasında

deniz kuvvetlerine yardımcı olur. Veya yerini alabilir, düşman birliklerinç zarar verir ya da yok eder, haberleşmesini bozar ve yok eder. Haberleşmemizi kurar, ulaşımı sağlar.

Dağlık arazide piyadeye yardımcı olma görevi de hava kuvvetlerine düşer çünkü karada, ağır kıtaların (topçu ve tank) büyük bir kısmı, piyadeye tam manasıyla yardımcı olamaz. Hava kuvvetleri bundan başka birliklerin taşınması, paraşüt ve birliklere levazım temini için gereklidir.

Ordumuzda henüz havacı birlikleri yoktur (1) Ama bu, arazimizde belki topçudan da fazla iş görecek olan bu sınıfı kurmayacağımız anlamına gelmez.

d) Denizci: Ülkemizin en zayıf noktası kıyılardır. Yukarıda da gördüğümüz gibi Arnavutluk sahili, Balkanlara batıdan yapılabilecek bir çıkarmanın ilk hedefidir. Küçük bir ülke olduğumuzdan, büyük bir filo yaratma imkânımız yoktur. Ancak hafif ve süratli bir filotila, kıyı toplarının ve uçaklarının da desteğiyle, kıyılarımızın korunması için en iyi araçtır.Bu çalışmaya yeni giriştik (2). Bu çalışmaya önem vererek, ciddiyetle yürütmek zorundayız.

e) Tank: Dağlık arazide tank kullanımı çok sınırlıdır. Vadiler ve yollar dışında bu silâh kullanılamaz. 35 dereceden fazla eyimli yokuşlarda kullanılması imkânsızdır. Tanklar ancak Korça ve Dropul gibi düzlüklerde ve vadilerde hareket edebilir. Ama öte yandan, denizden muhtemel bir çıkartma tehdidi altındaki kıyılarımız boyunca uzanan düzlüklerimizi düşünürsek, tanklar ve top arabalarının ülkemiz savunmasında önemi bir yer tuttuğunu belirtmek gerekir. Düşmanın bize karşı tank kullandığı her yerde, bizde ona karşı tank kullanabilmeliyiz. Bu, düş-

(1)-(2) Nisan 1947'de söylenmiştir.

man tanklarının karşısına tankla çıkalım demek değildir. Sovyet ordusu kuralları düşman tankına karşı tank kullanmayı öngörmez; bunu ancak düşmana karşı üstünlüğümüz çok büyükse yapabiliriz. Tankın ana görevi, düşman piyadesini imha etmektir. Bu yüzden, Müzeke, Dropul, Korça düzlüklerinde düşman piyadesinin ilerlemesini izin vermez, piyade, topçu ve uçakların yardımıyla, tanklarımızla onu yok edebiliriz. Aynı düzlüklerdeki düşman tanklarıda, en korktukları silâh olan tanksavar toplarımız ve mevzilenmiş tanklarımız tarafından tahrip edilir, tanklarımız o zaman hücuma geçebilir ve onları imha edebilir.

f) İstikâm: Sovyet Ordusunun tecrübesi, istihkâmın rolünü düzlük araziye oranla ağaçlı dağlık arazide daha önemli olduğunu gösteriyor.

Dağda istihkâm müfrezeleri, hücum hareketinin hızını arttıran önemli bir etkendir. Hücum sırasında istihkâm müfrezeleri, düşmanın yıpratılması ve savunma gücümüzün arttırılması bakımından önemli bir rol oynarlar. Bağımsız olarak hareket eden bütün müfrezeler, istihkâmcılara takviye edilmelidir.

Yolların açılması, tabii engellerin ve düşmanın yarattığı suni engellerin kaldırılması, tahkimat gibi çalışmalar, istihkâmın görevidir. Dağ şartlarında, kuruluş ve teknik bakımından güçlü bir istihkâm şarttır.

g) Muhabere: Muhabere dağlık arazide her zaman düzdekinden daha zor ve karmaşıktır. Dağda muhabere vasıtaları düzdekinden çok daha fazla olmalıdır. Partizan savaşının en büyük eksiklik lerinden biri, haberleşmenin yokluğuydu. Partizan birliklerinin kumandanları haberleşmeye gereken ilgiyi göstermediler. Bazen birbiriyle yanyana iki tugay, birbirlerinin varlığından habersiz hareket ediyorlardı. Tüfek kullanan bir askerin haberciden daha faydalı olduğu düşünüle-

rek, muhabere birliklerinin görevi küçümseniyor. Yeteri kadar haberci kullanılmıyordu. Dağda arazinin tabiatı yüzünden, telefon imkânı azdır; Başlıca haberleşme aracı telsizdir. Telefon bağlantısı için çok fazla tel harcanır. Bunun dışında, hareketli haberleşme araçlarının dağ da özel bir önemi vardır. Yüksek komuta kademeleri arasında irtibat uçakları kullanılabilir. Müfrezelerde de motosiklet ve zırhlı arabalardan küçük müfrezeler atlı ve yaya habercilerden faydalanabilir. Her şart altında müfrezeler, birlikler ve kumandanlar arasında kesintisiz haberleşme, savaşı kazanmak için zaruri bir şarttır.

Muhaberenin önemini küçümseme eğilimi bizde halâ vardır. Bu eğilimle mücadele etmeliyiz. İrtibat, dağdaki hareketlerde önemli bir görevi olan ışıklı araçlarla tamamlanmalı ve mükemmelleştirilmelidir.

1) Hizmetler: Dağlık arazinin zor şartlarında sağlık, ulaştırma, veteriner, levazım gibi bütün hizmetler sağlam ve mükemmel şekilde düzenlenmelidir. Partizan savaşı sırasında bu hizmetlere gereken ilgili gösterilmedi ve bu ilgi sizlik eğilimi bugün de Milli Ordu içinde vardır (1)

Sağlam geri hatlar ve geri hizmetlerde esaslı bir örgütlenme olmadan, savaş başarılı olamaz. Yoldaş Stalin'e göre geri hatlar, askeri nareketlerin başarısı için birinci derecede önemli bir etkendir.

Haberleşme yollarının eksikliği, su ve zaruri maddelerin ycksluğu, nüfus yoğunluğunun azlığı, zengin köyler olmaması, arızalı tabiat şartları, iklimin sertliği, dağda mücadele tatbiğinin özellikleri, geri hizmetlerin örgütlenmesini doğrudan doğruya etkileyen etkenlerin bazıları dır.

dır. Geri hatlarda düzensizlik veya işlerin mükemmel yürümemesi, dağda hareketi yavaşlatmakla kalmaz, bazen tamamen felce uğratır.

Kimya silahlarına karşı bir örgütümüz yok. (1) Oysa bu hizmetin önemini ihmal edemeyiz.

Kesif faaliyetlerinin düzenlenmesi de, askeri hareketin kaderini tayin eden bir etkendir. Keşif yapılmaksızın, askeri harekette ilerisi açıklıkla görülemez ve başarıdan emin olunamaz. Düşmanı yenmek için, bulunduğu yeri, kuvvetlerinin düzenini, mücadele kabiliyetini, hedeflerini, bütün bunları bilmek gerekir. Dağda keşif çalışmasının özel bir önemi vardır. Düşmanın gücünü, hedefini ve plânını bilmek, zaferin yarı garantisidir. Öbür yarısı ise, bizim tarafımızdan iyi düzenlenmiş bir askeri harekâttır. Bu yüzden, keşif çalışmalarının düzenlenmesinde özel bir ilgi göstermeliyiz.

Savaş meydanlarında, yaralıların taşınması ve ölülerin gömülmesi işine de dikkat etmeliyiz. Tek bir yaralı, tek bir ölü kaderine terkedilemez. Ordumuzun her eri, her assubayı, her subayı, yaralandığı veya öldüğü zaman yoldaşlarının onu asla düşmanın eline bırakmayacaklarına güvenebilmelidir. Yaralı ve ölülerimizin düşmana bırakılmaması ordumuzun kutsal ve değişmez bir kuralı olmalıdır.

Demek ki Milli Ordumuz, modernleşmek ve ülkemizin şartlarında, günümüzün askerlik sanatının gereklerine uygun düzenli ve karmaşık bir savaş yürütebilmek için, böyle bir savaşa hazır olacak şekilde örgütlenmelidir. Yani bütün askeri görevlerini yerine getirmesi için gerekli her türlü silahla ve uzmanlık sınıfıyla donatılmalıdır.

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

Örgütlenmemiz, şartlarımıza ve ihtiyaçlarımıza cevap verecek şekilde olmalıdır. Değişik sınıflar ve uzmanlıklar için kadrolar, modern tekniğin ustası olacak şekilde yetiştirilmelidir. Bu kadrolar arasında gereğine uygun bir sayı oranı olmalıdır. Bu mesele, henüz (1) modern askerlik sanatının gerektirdiği sağlam bilimsel temele oturtulmamıştır. Ordumuza modern bir örgütlenme sağlamak için, önce Sovyet ordusunun tecrübesini, sonra da Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesini temel almalıyız.

Sovyet Ordusunun örgütlenme konusundaki tecrübesine dayanmak, onun örgütlenme şekillerini olduğu gibi bize aktarmak değildir. Bu tecrübeden yararlanmak, onu iyi incelemektir, onu mekanik bir şekilde basma kalıp taklit etmek değil, duruma ve ihtiyaca göre ondan yararlanmaktır. Sovyet Ordusunun tecrübesi için, düzlükten başka arazide savaşmayan bir ordunun tecrübesidir denebilir mi? Onu bu şekilde anlıyanlar,bu ordunun tecrübesinin yalnız düzde geçerli olduğunu ve işimize yaramadığını sananlar çok ağır bir hata yapıyorlar. Sovyet Ordusu sadece bir kır ordusu ya da bir kış ordusu değildir.Sovyet Ordusunun dağlık arazide savaş konusunda da geniş tecrübesi vardır. Dağlık arazi savaşı konusunda koca bir doktrine sahiptir.

İkinci Dünya savaşı, Sovyet Ordusunun,dünyanın eniyi örgütlü, en ileri ve güçlü ordusu olduğunu gösterdi. Faşist ordularını sadece kışın ve Moskova önlerinde değil, ilkbaharda da yendi. Sadece Rusya ovalarında değil, yüksek dağlarda, Kafkasya'da, Kırım'ın dağlık arazilerinde, Karpatlar'da, Balkanlar'da, Norveç'in karlı tepelerinde, Uzak Doğunun çorak yaylalarında da savaştı. Onun tecrübesinin evrensel bir niteli-

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

ği vardır. Her şart altında enivisidir.

Milli Kurtuluş Savaşımızın partizan tecrübesinden yararlanmak, onu modern savaş şartlarında taklit etmek mi demektir? Asla. Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesini iyi incelemek ve onu düzenli bir savaşın somut şartlarına uygulamak üzere geliştirmek demektir. Raporumuzda, Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesini ve onu yöneten temel ilkeleri tahlil ettik. Bu ilkeler unutulmamalı, aksine iyi kavranmalı ve düzenli savaş şartlarına uygulamak üzere geliştirilmelidir. Savaşımızın tecrübesini öğrenmek ve özümlemek, kadrolarımızın Marksizm-Leninizm bilimini özümlemesini şart koşar. Diyalektik Materyalizm, insana her türlü duruma uymayı, ne kadar güç olursa olsun her askeri meselenin ötesinden ve düşmana karşı zafer kazanma yolunu görmeyi sağlar. En önemli meselemiz, kadrolarımıza öncelikle ideolojik ve siyasi eğitim vermektir.

İlk bakışta birbirinden farklı görünen Milli Kurtuluş Savaşımız, Sovyet Ordusunun tecrübesi, özde aynı temele dayanırlar: Sovyet Ordusunun askerlik sanatının temeli Marksizm-Leninizm bilimidir ve Milli Kurtuluş Savaşımız da aynı temel üzerinde zafere ulaştırılmıştır.

2 - Dağlık Arazinin, Askerin Talimine ve Kurmayın Yetiştirilmesine Etkisi.

Dağlık arazinin özellikleri, bilhassa ormanlık dağlık arazide, her sınıftan askere büyük fedakârlıklar ve ağır görevler yükler. Yolların olmaması, dağ yokuşlarının dik iniş çıkışları, hareket kabiliyetini azaltır, hareketi yavaşlatır. Harita üzerinde ölçülen 5 kilometrelik uzaklık düz arazide bir piyade taburu tarafından bir saate yürünür, ama aynı yol dağlık bölgede ancak 2-3 saatte yapılır. Bu yüzden, dağlık a-

razinin savaş zamanında ortâya çıkardığı engelleri yenmek için askerler, kendilerini vücutça sağlamlaştıracak ve iradelerini çelikleştirecek özel bir idman yapmalıdırlar. İdman, dağlık arazide verilecek bir savaşın şartlarına uygun şartlarda yapılmalıdır. Bölüklerine sadece düz arazide talim yaptırma eğiliminde olan komutanlar çok yanılıyorlar. Kıtalarımızın taktik talimleri, savaşın gerektirdiği somut şartlarda yapılmalıdır. Sovyet Ordusunun tecrübesi de bize bunu öğretir. Bazen, birlikler yol üzerinde yürüyüşe çıkarken techizatı kışlada ya da konak yerinde kalıyor. Bu doğru olmayan bir talim usulüdür. Yürüyüş araba yolunda değil,malzemeyi yüklenmiş olarak dağda, heran yürüme kabiliyetini geliştirerek, heran daha zor şartlarda, meselâ en yorucu ve ağır yollarda, her defasında daha yüklü olarak ve her defasında daha uzağa, daha kötü havada, gece, yağmur altında vs... olmalıdır. Asker, savaş gerçeğinin gerektirdiği şartlarda eğitim yapmalıdır. Ona savaşta ne lâzımsa onu öğretmek gerekir.Bütün birliklerin talimi bu şekilde olmalıdır.

Tecrübe gösteriyor ki, dağlık ve ormanlık arazide gece hareketi, gece tatbikatlarına alışık birlikler tarafından yapılırsa çok başarılı sonuçlar veriyor. Gece hareketleri bazen basarıya ulaşmanın tek yoludur. Teknik araçlar ve savaş tekniği bakımından düşman bizden ne kadar üstünse, hücum birliklerimizin gece hareketleri bu kadar çok önem kazanır. Özellikle dağlık arazide, gece her zaman baskınların anasıdır. Ne hava ne de topçu kuvvetleri, gündüz olduğu kadar etkili bir şekilde gece kullanılmaz. Gece yapılan askeri hareketler bizim sartlarımızda çok önemlidirler. Milli Kurtuluş Savaşımızın tecrübesi bunu gösterdi, Sovyet

ordusunun tecrübesi de bunu öğretiyor. Bu yüzden ordumuzun talimi, gece tatbikatlarına yönelmelidir. Sovyet ordusunun talim programları, zamanın yüzde yirmisini gece yapılacak taktik talimlere ayırıyor. Ordumuz Genel Kurmayının 1947 yılı programı, her kıtadan ve sınıftan askerin taktik talimlerinin yüzde 25'inin gece yapılmasını öngörüyor. Fakat kurmayların da bu talimlerin nasıl uygulanacağını ve nasıl yürütüleceğini bilmeleri gerekir. Gece tatbikatının amacı, birlikleri gecenin zor şartlarında savaşmaya, hücum etmeye ya da savunma yapmaya kabiliyetli hale getirmektir. Birliklerin gece hareketlerine hazırlanmak üzere talimi, yalnız barışta değil, aynı zamanda savaşta, o savaşın somut ve gerçek şartlarında da yapılır. Sovyet askerlik tarihini karıştırırken, gece dağda yapılan askeri hareketler üzerine şu satırları okuyoruz:

> "Gece hareketine hazırlanmak için, yalnız subay kadrosuna hazırlık yaptırmakla yetinilemez. Geri hatlarda, muharebenin yapılacağı araziye benzeyen bir yer bulup, buraya, hücuma uğrayacak düşman bölgesindeki engellerin ve tahkimatın gerçeğe uygun maketleri yerleştirilmeli ve hücumu gerçekleştirecek birlik burada talim yapmalıdır. Birliklerin araziyi ve hedefleri iyice tanıması için, talim önce gündüz, sonra da gece, hareketin ayrıntılarını öğrenmiş olarak tekrarlanır."

Barış anında da talimler savaş şartları altındaymış gibi, yani ilk önce gündüz, sonra da arazi üzerinde geceleyin yapılmalıdır.

3. Askeri talim, birliklere ve kurmaylara hücum ruhu aşılamalıdır. Neden bir ordu hücum ruhuyla yetiştirilmeli, savunma ruhuyla yetiştirilmemelidir. Partizan savaşını incelerken buna değinmiştik. Bu konuda daha da ayrıntılı açıklamalar yapılabilir. Ordunun hücum ruhuyla donanması, orduyu başkalarının toprağını işgal etmeye ya da saldırgan bir savaşa hazırlamak için değildir. Orduyu hücum ruhuyla donatmak, hücum manevralarını, askeri manevraların en önemlisi olarak görmek demektir. Sovyet Ordusu piyade yönetmeliği şöyle der:

> "Hücum hareketi, Kızılordu'nun temel hareket şeklidir."

Hücum hareketleri (hücum ve taarruz) olmadan başarıya ulaşılamaz ve hedefe varılamaz, yani düşman yokedilemez. Düşman ancak hücumla ezilebilir. Ateş düşmana kayıp verdirir; hareket ise, kuvvetleri düşmana karşı ilerletmek ve göğüs göğüse kavgayı başlatmak içindir, yani savaşı bitirmek içindir. Bir muharebe, düşmanı yoketmeden ya da esir etmeden bitmez. Bu da ancak hücumla, taarruzla, yakın dövüşle olabilir. Eğer birliklerin maneviyatı düşmanınkinden daha güçlü değilse, hücum ruhuyla silahlanmamışlarsa bu iş gerçekleştirilemez. İşte bu yüzden ordu hücum ruhuyla donatılmalıdır.

Dağlık arazide, hücum hareketinin savunmaya üstünlüğü, düzde olduğundan daha fazladır. Friedrich Engels, 1857'de yazdığı "Geçmişte ve Günümüzde Dağ Savaşı" yazısında, dağlık arazide hücum ve savunma hareketlerini inceleyerek şu sonuca varıyor:

> "Kuşatılamıyacak tek bir dağ geçidi, tek bir dağ tepesi yoktur. Dağda savaş konusunda Napolyon'un de-

yişi şuydu: "Keçinin geçebildiği yerden bir adam da geçer, bir adamın geçebildiği yerden bir bölük de geçer, bir bölüğün geçtiği yerden bir ordu da geçer."...İşte, düşmanı kuşatmanın kolay olması sayesinde, cepheden hücumun delilik olacağı yerlerde, en sağlam mevziler bile ele geçirilebilir. Eğer düşman kuşatmayı önlemek için bütün yolları tutmaya kalkarsa, güçlerini öylesine dağıtması gerekir ki, ilk darbede hemen yenilir. Eniyi durumda yapabileceği şey, kuşatmanın geleceği yolları gözetlemektir. Savunmanın başarısı, kuşatma manevrasını kesmek üzere yedek güçlerin iyi kullanılmasına ve küçük birlik komutanlarının süratli hareket edebilmesine bağlıdır. Ama bu da yetmez. Kuşatmaya gelen üç veya dört birlikten yalnızca biri bile hareketini başarsa, savunma güçleri, bütün hücum birlikleri kuşatmayı başarmış kadar tehlikede sayılır. İşte bu yüzden, dağlık arazideki savaşta hücum, savunmadan stratejik bakımdan üstündür. Bu meseleyi taktik açıdan ele alırsak gene aynı sonuca varırız."

Engels'in bu yorumundan, dağda yapılan savunma savaşının, bizimki gibi dağlık bir ülkede gereksiz olduğunu mu anlıyorsunuz? Tabii ki hayır. Engels, hücum hareketinin savunmadan üstün olduğunu belirtirken, savunmanın, bir savaşın bütünü içinde mutlak gerekli olduğunu, fakat canlı bir şekilde yürütülmesi gerektiği-

ni. hızlı ve kısa karşı-hücumlarla yapılacak olan savunmanın, ilk fırsatta hücum durumuna geçmek için şartları yaratması gerektiğini öğretiyor. 1857'de çıkan bu yazısında dağlık arazide savunmayı da inceliyen Engels,şu sonuca varıyor.

"Savunma pasif olmamalıdır.Savunma güçleri,ellerine geçen hei fırsatı kullanarak hücuma geçecek kadar hareketli olmalıdırlar.Savunmanın gücü hareketlilikten gelir. Dağ ülkelerinde savaş zordur. Bütün savaş, arka arkaya bir dizi küçük hareketten, düşmanı geriletmek,yer yer cephesini kırmak için küçük darbelerden meydana gelir.İki taraf ta her an dağınık kuvvetlere karşı çarpışma durumundadır, her an karşı tarafın baskınını beklemek, her an şüpheli durumda kalmaya mecburdurlar. Buna göre, savunmanın elindeki tek üstünlük, düşmanın en zayıf noktasını bulup, onun dağınık durumundaki birliklerine hücum edebilmesidir.Bu durumda,sadece pasif savunmayla korunabilecek çok sağlam mevziler, düşman için çok sayıda pusu olabilir. Düşman bu pusulara çekilerek,esas güçleri,boynuzlarından yakalanan bir boğa gibi hareketsiz bırakabilir; savunma kuvvetlerinin esas darbesi ise düşmanın kuşatma birliklerine vurulur. Çevirme hareketi ile, kendilerini kuşatmaya gelmiş düşman birliklerinin herbirini kuşatmak mümkün olur. Sarılan birliklere çıkış yolu bırakılmaz.Böylesine hareketli ve faal bir sa-

vunma için, çok usta ve kurt komutanlar, çok disiplinli ve hareketli birlikler ve herşeyden önce çok usta ve tecrübeli tugay, tabur ve bölük komutanlarına sahip olmak gerektiğini görüyoruz. Çünkü bu durumda herşey, küçük birliklerin akıllı ve hızlı hareketine bağlıdır."

Friedrich Engels bu tahlili 90 yıl önce yapmıştı. Bu yorum gerçeğe uygundur ve sınanmıştır, bugüne kadar da değişmemiştir. Engels'ten günümüze kadar askerlik sanatı gelişti. Toplumun iktisadi gelişmesiyle birlikte askerlik tekniği de gelişti, hücum için olduğu kadar savunma için de askerlik tekniği ilerledi. Engelsin sözlerinin gerçekliğini partizan savaşımızda gördük; Sovyet Ordusunun tecrübesi de bunu doğruladı. Sovyet askeri yazıları, Sovyet Ordusunun 1942 yılı yaz ve sonbaharında Kafkasya'nın dağlık bölgelerindeki muharebelerin tecrübesini incelerken, dağlık bölgelerde savunma konusunda şunları söyler:

"Dağda savunma mutlaka aktif olmalıdır. En güçlü, en iyi tahkim edilmiş mevziler dahi kuşatılabilir. Kuşatıcının kordisi kuşatılmalı ve yokedilmelidir. Bu yüzden savunma, ele geçirilmiş mevzilerin şiddetle direnmesine ve yedek güçlerin, cephedeki veya yandan saldıran düşmanın yanından ve arkasından ona hücum etmelerine dayanmalıdır. Küçük piyade müfrezeleri, kısa taarruzlarla savunma yapmalıdırlar."

Sovyet Ordusu piyade savaş yönetmeliği de şöyle der:

"...Düşmanın tamamen yokedilmesi, yalnızca kararlı bir şekilde savunmadan taarruza geçmekle mümkündür."

İşte bütün bu sebeplerden,Milli Ordumuz hücum ruhuyla yetiştirilmelidir. Bu, ordumuzdaki kurmayların ve komutanların görevidir.

4 - Dağlık bölgedeki hücumda veya savunmada, komutanın elinde düzde olduğundan daha çok yedek kuvvet bulunmalıdır.Düşmanın anî hareketleri, ancak yedekleri iyi bir şekilde kullanmakla önlenebilir. Partizan savaşında,yedekler meselesine yeteri kadar önem vermedik.Ama Tirana Muharebesinde komutanlık bütün yedek güçlerin beşte ikisini elde tutmasaydı, bu savaş düşmanın başarısıyla sonuçlanabilirdi. Ordumuzun taktik talimlerinde, her zaman yedek kuvvet bulundurma ilkesine uymalıyız. Yedek güçler olmadan, dağ savaşı yenilmeye mahkûmdur.

5 - Ordu, hızlı yer değiştirmeye talimli ve mükemmel manevra kabiliyetine sahip olmalıdır. Çoğu zaman sürat, savaşın neticesini tayin eder. Savaşta, hızlı hareket eden kazanır.Dağda manevranın ve hızlı hareketin önemi düzde olduğundan büyüktür. Bu da arazinin ve hareketin biçimine bağlıdır. Talimlerde, kurmaylara ve kıtalara hızlı ve kararlı hareket etmesini öğretmeliyiz. Gevşekliğe karşı acımadan mücadele etmeliyiz. Ordu saflarında ve kurmaylarda halâ gevşeklik vardır.(1) Harekette sürat bakımından çok geride kaldık.Günlük çalışmamızda olduğu kadar talimde ve savaşta da hızlı hareket, atiklik ve canlılık örnekleri vermeliyiz. Ordumuzun bütün müfrezelerinin talim alanlarına bir göz atmak, canlı ve atılgan bir ruhun olmadığını göstermeye yeter. Talim prog-

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

ramının, hedefî sayısı hesabıyla gerçekleştirilmesi yetmez; ordumuzda esas unsur, hareketlerin niteliği olmalıdır. Askeri talim programımızın uygulanmasındaki hataları görüp bu hatalarla acımadan mücadele etmeliyiz.

Yukarıda da dediğimiz gibi, dağlık arazideki hücum manevraları arasında en elverişli olanı, çevirme manevralarıdır, cepheden manevra ikinci sırada gelir. Bunu Milli Kurtuluş Savaşımızda gördük. Sovyet ordusu, İkinci Dünya Savaşında cepheden manevranın, düz arazideki savaşta esas manevra şekli olduğunu görmekle birlikte, onun dağlık arazideki tecrübesi bu konuda bizimkine uygundur.

Taktik talimlerde, en uygun araziyi, yani arızalı, dağlık ve ormanlık araziyi seçmeliyiz. Taktik ve atış talim yerleri de dağlık araziye yerleştirilmelidir. Ama bu, düz alandaki askeri talimleri ihmal edelim demek değildir. Öyle olsaydı, büyük bir hata işlerdik. Vadiler ve yollar boyunca veya Arnavutluğun kıyılarında ve diğer bölgelerindeki düzlüklerde, hücum ve savunma hareketleri, modern askerlik sanatının esaslarına uygun olmalıdır. Bir vadiyi savunurken, düşman tankları hücuma geçince birliklerimizin, sözde "dağ taktiğiyle savaşmak için", dağa giden yolları düşmana açması olacak iş değildir.

Dağlık arazi savaşı konusunda söz sahibi bir Sovyet generali, ormanlık dağlık arazide savaşın prensiplerini incelerken şunları söylüyor:

> "Modern savaşta, dağlık arazide kesin başarı elde etmek için, hareketlerin birbirine uygunluğu, koordinasyonu sağlanarak, büyük kuvvetlerin

aynı anda yükseklerde ve boğaz ve vadilerde yayılması, düşmanı arkadan ve yandan vurmak için, etkili hücum manevraları yapması, teknik savaş araçlarının (özellikle havacı, topçu ve istihkâm) en etkili şekilde kullanılması gerekir. Düşman sahasının bütün derinliği boyunca hareket şarttır. Çevirme manevraları, zaman ve yer bakımından iyi hesaplanmış belirli bir taktik hedefi olduğu zaman, ve cepheden hücuma geçen birliklerin hareketiyle birleşmiş, beklenmedik ve şimşek gibi manevralar yaparak başarıya ulaşabilir."

6 - Biraz önce belirttiğimiz gibi,dağlık bölgelerde karşı karşıya iki düşman ordusunun her ikisi de kuşatma hareketi yapabilirler.Savunmadayken sık sık düşman tarafından kuşatılırız, ya da düşmana hücum ederek kuşatmak istediğimiz zaman, o bizi kuşatabilir. Milli Kurtuluş Savaşı sırasında, birliklerimiz sık sık düşman tarafından kuşatıldılar. Askeri talimde, birliklerimiz sarılmış durumda da mücadele etmeyi, sarıldıklarında korkmamayı, emirleri yerine getirirken kahramanca mücadele etmeyi öğrenmelidirler. Sovyet Ordusu savaş yönetmeliği bu konuda şunları söyler:

"Modern savaşta,piyade kuşatılmış durumda savaşmaya mecbur kalabilir. Piyade kuşatılmaktan korkmamalıdır. Sarılmış durumda da mücadele edebilmeli ve kuşatma düzenini yararak çıkmayı becerebilmelidir.Kuşatılmış piyade birliği,komutanlığın çok sıkı kontrolü altında olmalı-

dır. Bu durumda derhal genel savunmaya geçerek,düşmanın, kuşatılmış birlikleri küçük parçalara bölmesini engellemek üzere tedbir alınmalıdır. Kuşatmayı yarma hareketi, yalnızca üst komutanlığın emriyle ve onun idaresi altında, örgütlü bir şekilde yapılmalı,hiçbir zaman ayrı düşmüş küçük gruplar kuşatmayı yarmaya çalışmamalıdır. Kişisel örnekler, üstlerin ve askerlerin kahramanlığı ve kardeşçe yardımlaşması, bu zor durumda kendini göstermelidir."

Böylece, askeri talimlerde, Milli Kurtuluş Savaşımızın geleneklerini ve kahramanlıklarını kendimize rehber alarak, birliklerimizi disiplinli, atılgan, enzor şartlar altında ve kuşatılmış durumda dahi görevini yerine getiren birlikler olarak yetiştirmeliyiz.Ordumuza, düşman tarafından sarılmışken kahramanca hayatlarını veren, milli kahramanlarımızın ruhunu aşılamalıyız.

7 - Dağlık bölgelerde, piyadenin rolünü açacak olan topçunun ateş kabiliyeti,düzdekinden azdır. Bu yüzden, ordu, zor taktik şartlar altında, yani topçunun eksik olduğu ve yönetmelikte yazan şeylere aynen uymayan şartlar altında savaşmasını öğrenmelidir.Bizim şartlarımızda topçu ateşi yetersiz olduğuna göre,hücum sırasında piyade yürüyüşü "düğüne gider gibi"değil, kısa ve hızlı ileri atılışlarla hareket ederek, bozuk düzen yada tek sıra halinde, gizlenerek, silahlarını en etkili şekilde kullanarak olmalıdır. Diğer yandan topçu da atış hacminin eksikliğini nitelikli atışla,yani keskin nişan, sürat ve ateş hattını hızla

değiştirme kabiliyetiyle gidermelidir.

8 - Komutan ve komiserlerimiz, partizan savaşının tecrübesini unutmamalıdırlar. Tersine, bu tecrübeyi mükemmelleştirmelidirler. Düşmana karşı savaş artık tek bir usulle yapılmıyor. Bir yandan düzenli cephe savaşı verirken, aynı zamanda düşman gerilerinde partizan birliklerinin savaşını yürütmek, bu ikisinin sıkı işbirliğini sağlamak, düşmanı yenmek için eniyi usüldür. 3 Temmuz 1941'de Stalin yoldaş SSCB halkına konuşmasında şöyle dıyordu:

> "Düşman işgali altındaki bölgelerde atlı ya da piyade partizan birlikleri kurulmalı ve düşman birliklerine karşı mücadele etmek için, her tarafta partizan savaşını başlatmak ve düşmanın haberleşme hatlarını kesmek, köprüleri uçurmak, yolları kesmek, ormanları, depoları, taşıtları yakmak için çeşitli müfrezeler kurmak gerekir. İşgal altındaki bölgeleri düşmanın ve uşaklarının yaşayamayacağı duruma getirmeli, düşman her bulunduğu yerde bozguna uğratılmalı ve bütün hareketleri başarısız hale getirilmelidir." (1)

9 - Dağlık bölgelerde levazım ve cephane meselesi çok zordur. Dağlık bölgelerde her kurşunu, her mermiyi, her bombayı sayarak kullanmak gerekir. Cephane hesaplı ve etkili şekilde kullanılmalıdır. Bu yüzden ateşimiz disiplinli olmalıdır. Birlikler talimde boş yere cephane harcamamaya alışmalıdır. Milli Kur-

(1) Stalin, "SSCB'nin Büyük Yurtsever Savaşı" Rusça baskı, 1946

tuluş Savaşımızda, dağda cephanesiz kalmanın ne demek olduğunu öğrendik, çok iyi anladık. Milli Kurtuluş Savaşında, "her kurşun düşman vücuduna" parolasıyla savaştık. Askerlerimize bugün de aynı dersi vermeliyiz. Dağlık arazide önemli olan ateşin yoğunluğu değil, niteliğidir. Iyi kaliteli olmabı için, atışlar keskin, etkili ve beklenmedik olmalıdır. Bunu sağlamak için, piyadenin ve bütün diğer sınıfların mükemmel atış talimi görmüş olması gerekir. Birliklerin silahlarını tanımaları, tekniğini kavrayıp ustalaşmaları ve iyi nişancı olabilmeleri için, özel bir dikkatle yetiştirilmeleri şarttır. Bugüne kadar hiç keskin nişancı yetiştiremedik. (1) Bu mesele birliklerin önünde tartışılmalıdır. Snaypar'ler atış yarışmalarında en iyi nişancılar seçildikten sonra çıkıyor. Atış talimlerinde, askerleri ve birlikleri teşvik edecek usüllere başvurmalıyız. Askerlerimiz silahlarının ustası olmalıdır. Assubay ve subaylar, dağların özel şartlarında komuta etme ve silahları eniyi şekilde kullanma sanatını öğrenmelidirler. Atış talimleri, dağ savaşı esaslarına uygun şekilde yapılmalıdır.

10 - Ordu, devamlı hareket ruhuyla, canlı hareket ruhuyla yetiştirilmelidir. Bu, başarıya ulaşmanın ve maneviyatı yükseltmenin vazgeçilmez şartıdır. Sovyet Ordusu, her zaman, devamlı hareket ilkesine uygun davranmıştır. Stalin yoldaş 23 Şubat 1943 tarihli, 95 sayılı emrinde şöyle diyordu:

> "Düşman birliklerine karşı hücumlar sıklaştırılmalı, düşman devamlı olarak kovalanmalı, kuvvetlenmesine ve takviye almasına hiç

(1) Nisan 1947'de söylenmiştir.

fırsat verilmemeli, ne gece ne de gündüz soluk almasına ve dinlenmesine zaman bırakılmamalı, bütün haberleşmesi kesilmeli ve eğer teslim olmazsa yok edilmelidir. Düşmanın geri hatlarında, partizan savaşının ateşi her yere yayılmalıdır. Düşmanın ulaşım hatlarını kesmeli, köprüleri, tren yollarını tahrip etmeli ve düşman birliklerinin geçmesini önlemeli, depo ve cephanelikleri yakmalı, bombalamalı, karargâhlarına hücum etmeli, düşmanın çekilerek köy ve şehirlerimizi yakmasına imkân vermemeli, bütün gücümüzle ve her imkânı kullanarak Kızılordunun ilerlemesine yardımcı olmalıyız...İşte zaferin garantisi budur." (1)

Stalin'in bu sözleri, Sovyet Ordusunun ve Sovyet partizanlarının devamlı hareket ilkesini ifade eder.

11 - Milli Kurtuluş Savaşımızın ve Sovyet Ordusunun tecrübeleri, bir tepeyi veya bir boğazı almanın, onu elde tutmaktan daha kolay olduğunu sık sık gösterdi. Bu yüzden, özellikle dağ şartlarında, bir tepe veya başka bir hedef ele geçirildimi, üstten gelecek emirleri beklemeden oraya mevzilenmek kural haline gelmiştir. Partizan savaşı sırasında, tahkimat sanatı tamamen ihmal edilmiştir. Bu ihmalciliğin bugün de izleri vardır. Kurmaylarımız, işgal edilmiş ya da savunulmakta olan yerlerin tahkimatına gereken ilgiyi göstermiyor. Askeri talimlerinde, bir tepeye hücum ediliyor, işgal

(1) Stalin: "SSCB'nin Büyük Yurtsever Savaşı Üzerine" s.95, Rusça baskı. Moskova 1946

ediliyor, fakat işgalden sonra hücum birliği orayı tahkim etmiyor. Hareket talimini yöneten komutan ve kurmaylar, tahkimiyeti ancak, somut durumlarda yapmak üzere plânlıyor, tahmin ediyor. Ama savaş tahminle yapılmaz. Talim de savaş gibi, somut örneklere göre düzenlenmelidir. Talimlerde bu mesele iyice incelenmeli ve en doğru şekilde halledilmelidir.

12 - Ordumuz, hareketlerinde inisyatif gösterecek şekilde talim görmelidir. Bölge ne kadar dağlık olursa, müfrezeler de birbirlerinden o kadar ayrı düşer ve bütün sorumluluk alt kademelere yüklenir. O zaman da akıllı ve cüretkâr inisyatif ruhu, esas hedefe varacak şekilde kendini göstermelidir.

Sovyet Ordusunun tecrübesinden şunu da öğreniyoruz:

> "Örgütleme kabiliyeti, gizli hareket, kendi başına mantıklı hareket, cesur, ani hareket, düşmanın acımadan yokedilmesi ve elde edilen başarının sağlamlaştırılması."

Dağdaki zaferi sağlıyan etkenler işte bunlardır.

13 - Dağlık arazide keşif faaliyeti özellikle önemlidir. Dağlık arazinin topografik haritası, hiçbir zaman arazinin bütün engebelerini tam olarak gösteremez. Modern savaşta askeri hareketin düzenlenmesi ve ilerletilmesi için, keşif faaliyetinden vazgeçilemez. Stalin yoldaş, 1 Mayıs 1943'te 195 sayılı emirinde şöyle diyordu:

> "Düşmanı tanımak, ordunun gözü ve kulağı olan keşif çalışmasını mükemmelleştirmeli, keşif olmadan düşmanı mutlaka yeneceğimize emin

olamıyacağımızı unutmamalıyız."

Stalin yoldaş bize bunu öğretiyor; buna göre herzaman düşmanı tanımalı, düzenini, silahlanmasını, taktiğini, yerini bilmeliyiz.

14 - Kurmaylarımız, taktik ve hareket talimlerinde durumu tahlil etmesini öğrenmeli ve gerçek duruma uyan somut kararlar almalıdırlar. Bir karar almak için, durumu meydana getiren bütün etkenleri tahlil etmek ve bir kere karar alındı mı, uygulanmasını düzenlemek ve uygulanması için herşeyi seferber etmek gerekir. Kumandan ve komiser, hareketleriyle örnek olmalıdır. Alt kademelerin güvenini kazanmalıdırlar. Bu güven önderlerin somut çalışmasıyla kazanılır. Kumandan ve komiser savaş sırasında, birlikleri eniyi yönetecekleri yerde bulunmalıdırlar. Milli Kurtuluş Savaşında, özellikle savaşın ilk zamanlarında, komutan ve komiserler birliklerini kendi şahsi örnekleriyle yönettiler. Aslında birlikleri yönetmiyor, ama partizanları kendilerini gizlemeye teşvik etmek için önlerinde gidiyorlardı. Bu bize pahalıya mal oldu. Çok sayıda kadroyu böyle kaybettik. Ama bu, savaşın ilk aşamasında kaçınılmazdı. Modern savaş, hislerle değil, askerlik bilimine dayanan bir yönetim gerektirir. Sovyet Ordusu savaş yönetmeliği şöyle der:

> "Manga başları savaşa hazır mangaların başında beklesinler; takım, bölük, tugay komutanları (ve komiserleri), savaş düzenindeki birlik ve müfrezelerin arkasında tam kendi birliklerinin ve düşman birliklerinin savaş düzenini ve hareketlerini görebilecekleri yerde dursunlar. Yönetmelik, takım komutanlarının,

bölük ve tabur komutanlarının veya komiserlerinin), birliklerinin önüne geçip savaşı şahsen yönetmelerine ancak çok özel durumlarda izin verir. Alay komutanları (ve komiserleri), gözetleme veya kumanda mevkiinde kalmalıdır. Böylece savaşı daha kolay yönetebilirler, savaş meydanını ve kendi alaylarının hareketini, yalnızca esas hücumda bile olsa, daha rahat izliyebilirler."

Dağlık arazide, manga, takım ve bölük komutanları, çoğu zaman kendi hareketleriyle örnek olmak zorundadır. Dağda, bu komutanların "yaptığımı yap" ilkesine göre yönetmesi düzde olduğundan çok daha önemlidir.

Bunun için, kurmayların ve komutanların yetiştirilmesi sırasında, komutanın yönetici rolü üzerinde durmak gerekir. Kurmay ve kumandanlar, modern askerlik sanatını iyi incelemelidirler. Her yerde olduğu gibi savaşta da, ve diğer yerlerden çok savaşta tayin edici unsurun kadrolar olduğunu iyice anlamalıyız.

SONUÇ

Ordumuzun talimi, Sovyet Ordusunun dağlık bölgelerdeki savaşlarına ve Milli Kurtuluş Savaşımızdan edindiğimiz tecrübeye dayanan dağ savaşı ilkelerine göre yönetilmelidir. Partizan savaşının temel ilkeleri, düzenli savaş koşullarında ve dağ savaşında değerinden birşey kaybetmemiştir. Bunlar düzenli savaş şartlarına uygulanmak üzere geliştirilmelidir. Sovyet Ordusunun tecrübesi ve aynı zamanda Milli Kurtuluş Savaşımızın mirası ve olumlu tecrübesinin geliştirilmesi: İşte ordumuzun örgütlenmede ve askeri talimde yolu budur.

Ama iyi bir örgütlenme ve iyi bir talim, tek başlarına ordumuzu ve halk demokrasisi rejimimizin emin bir koruyucusu yapmaya yeterli değildir. Bunu gerçekleştirmek için, ordunun ideolojik ve siyasi bakımdan eğitilmesi şarttır.

Ordumuz bir halk ordusudur, ihtilâlci bir ordudur. İşte bu yüzden, görevlerinin bilincine varmak için siyasi eğitim görmelidir. Bu, partinin ordudaki rolü, siyasi organların ordudaki görevidir. Lenin, "siyasi komiserler olmadan, Kızılordu olamazdı" demişti. Biz de, orduda siyasi komiserler ve siyasi organlar olmasaydı, ordumuzu yaşatamayacağımızı, Milli Kurtuluş Savaşı veremiyeceğimizi söyliyebiliriz. Bu gün de, ordudaki siyasi organlar ordumuzun kararlılığının, bilincinin, kültürel, manevi ve siyasi seviyesinin yükselmesinin ga-

rantisidir. Siyasi organların ve komiserlerin rolü ordumuzun kurulması ve gelişmesi için tayin edicidir. Onların görevleri bugün de önemini korumaktadır. Kızılordunun tecrübesi şunu öğretiyor:

> "Komutan ve siyasi komiser, birliklerin askeri talimini ve siyasi eğitimini yöneten bir birim meydana getirirler. İkisi de, askeri, siyasi, manevi, iktisadi, ve her bakımdan birliklerinden sorumludurlar. Komutan ve komiserin her ikisi birlik veya müfrezelerini savaşta yönetirler."

Ordumuzu modernleştirmek ve milli ordumuzu bağımsızlığımızı, barışı ve demokrasiyi koruyabilecek güçlü bir ordu haline getirmek görevi, ençok Milli Ordunun yönetici subayları bizlere düşer.

